

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

Bc. Jitka Vlnová

**VZTAH ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ A OBECNÝCH
PŘEDPISŮ OBČANSKÉHO PRÁVA PROCESNÍHO**

Diplomová práce

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D.

Katedra občanského práva

Datum zpracování (uzavření rukopisu): 12. dubna 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 12. dubna 2017 .....

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce JUDr. Miroslavu Sedláčkovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, cenné rady zvláště v počátcích psaní práce a připomínky v průběhu celého jejího zpracování.

Obsah

Úvod.....	1
1. Postup v řízení	3
2. Vhodnost použití Občanského soudního řádu ve světle teoretických koncepcí	7
3. Přiměřená aplikace Občanského soudního řádu.....	13
4. Fáze rozhodčího řízení z pohledu Občanského soudního řádu	16
4.1 Účastníci a další osoby v řízení	16
4.2 Pravomoc, příslušnost a místo konání	19
4.3 Zahájení řízení	20
4.4 Průběh řízení.....	21
4.4.1 Doručování	22
4.4.2 Zásada rovnosti stran a poučovací povinnost	24
4.4.3 Dokazování a dožadání.....	27
4.4.4 Předběžné opatření.....	30
4.4.5 Rozdělení a spojení věcí	31
4.5 Skončení rozhodčího řízení	33
4.6 Přezkum rozhodčího nálezu.....	45
5. Zrušení rozhodčího nálezu	48
5.1 Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu soudem.....	50
5.1.1 Vady rozhodčí smlouvy	52
5.1.2 Účast nezpůsobilého rozhodce	56
5.1.3 Porušení majority hlasů	56
5.1.4 Nemožnost věc projednat	57
5.1.5 Vady rozhodčího nálezu	58
5.1.6 Existence důvodů pro obnovu řízení	59
5.2 Shrnutí	60

6. Jiné předpisy občanského práva procesního	63
Závěr	66
Seznam použitých zkratk	68
Resumé.....	76
Klíčová slova a název práce v anglickém jazyce	78

Úvod

Civilní proces je samostatným právním odvětvím, jehož úkolem je poskytovat procesní ochranu subjektům soukromoprávních vztahů při uplatňování jejich práv v soukromoprávním řízení. Jedním z druhů civilního procesu je i rozhodčí řízení.

Rozhodčí řízení je alternativní způsob řešení majetkových právních sporů, které se od soudního řízení liší tím, že strany sporu se dobrovolně rozhodly postoupit svůj spor nestranné třetí osobě, která vydá závazné rozhodnutí – rozhodčí nález. Strany sporu se tak dobrovolně vzdávají projednání svého sporu před obecnými soudy a podrobují se rozhodnutí rozhodců nebo rozhodčích senátů s přijetím všech specifických zásad, kterými se rozhodčí řízení vyznačuje.

Mezi nejčastější důvody volby rozhodčího řízení patří jeho neformálnost a velká dispozitivnost právní úpravy. Především zákonná úprava umožňující stranám sporu přizpůsobit řízení jejich konkrétním podmínkám a diskrétnost, resp. neveřejnost, celého řízení jsou velice vítané atributy. Strany si vybírají způsob určení rozhodce, mohou si zvolit místo sudiště nebo i rozhodnout o přípustnosti přezkumu rozhodčího nálezu dalšími rozhodci. Právě jednoinstančnost rozhodčího řízení a stejně tak i jeho neformálnost vede k větší rychlosti celého řízení a dřívějšímu získání pravomocného a vykonatelného exekučního titulu.

Přestože je rozhodčí řízení odlišné od řízení soudního, je možné mezi nimi nalézt podobnosti a souvislosti. Ostatně Zákon o rozhodčím řízení výslovně odkazuje na Občanský soudní řád, jenž je základní civilně-procesní normou, a ukládá jeho přiměřené použití. Hlavním cílem práce je poukázat na podobnost mezi rozhodčím řízením a řízením před obecnými soudy jakožto i na případy, kdy se analogicky použije Občanský soudní řád z důvodu nedostatečné úpravy Zákonem o rozhodčím řízení. Práce se pokusí odpovědět na otázky ohledně vhodnosti použití Občanského soudního řádu ve vztahu k jednotlivým teoretickým koncepcím, definovat pojem "přiměřené užití Občanského soudního řádu", tak jak jej zamýšlel zákonodárce v § 30 Zákonem o rozhodčím řízení, a poukázat na výklad tohoto pojmu v judikatuře. V neposlední řadě se práce bude věnovat analýze jednotlivých procesních ustanovení Zákonem o rozhodčím řízení a jejich doplněním ustanoveními Občanského soudního řádu.

Práce se skládá z pěti částí. První část práce je věnována možnosti úpravy procesního postupu v rozhodčím řízení. Zákon o rozhodčím řízení neupravuje všechna procesní pravidla kogentně, nýbrž naopak dává stranám řízení prostor k úpravě postupu, jakým rozhodci mají řízení vést. Je nutné poukázat i na možnost, že dohoda stran o postupu řízení bude obsahovat postup podle Občanského soudního řádu.

Druhé části práce odpovídají kapitoly 2 a 3, jež se věnují teoretickému úvodu do problematiky vztahu Občanského soudního řádu a Zákona o rozhodčím řízení. Na roli státu v rozhodčím řízení může být nahlíženo z pohledu několika teorií, které tak předurčují i možnost použití různých právních norem, kterými se samotné rozhodčí řízení řídí. Vzhledem k tomu, že Zákon o rozhodčím řízení připouští přiměřené použití Občanského soudního řádu, je rovněž nutné vytyčit hranice této přiměřenosti.

Další část práce se zabývá celým průběhem rozhodčího řízení od podání žaloby až po vydání rozhodčího nálezu a analogickým použitím Občanského soudního řádu v jednotlivých fázích řízení. Upozorňuje na případy, kdy se ustanovení Občanského soudního řádu použijí téměř doslova, kdy se použijí s úpravami specifickými pro rozhodčí řízení a kdy použití některých ustanovení není vůbec přípustné. Analogické použití Občanského soudního řádu vyplývá především z nedostatečné úpravy daného institutu v Zákoně o rozhodčím řízení. Konkrétní rozsah analogie ovlivňují zásady a principy rozhodčího řízení, judikatura obecných soudů a názory odborné veřejnosti.

Není-li dodržen procesní postup stanovený zákonem, je zpravidla dán důvod ke zrušení rozhodčího nálezu soudem. O jednotlivých důvodech zrušení rozhodčího nálezu soudem pojednává čtvrtá část práce v podobě 5. kapitoly. Poslední část práce zahrnuje krátké zamyšlení nad možností analogické aplikace jiných procesních předpisů než je Občanský soudní řád.

Ke zpracování práce byla využita odborná literatura v tištěné i elektronické podobě obsahující rozsáhlé publikace i odborné články. Velmi významným zdrojem jsou v tomto případě soudní rozhodnutí, která významně ovlivnila nejen pohled na rozhodčí řízení, ale i samotný výklad Zákona o rozhodčím řízení. K základním metodám využitým při zpracování patří metoda analýzy a komparace, stejně tak je ve vztahu k zákonům využíván logický a sémantický způsob výkladu.

1. Postup v řízení

Základním pramenem upravujícím rozhodčí řízení je bezpochyby zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (ZRŘ). Tento zákon upravuje ve svém obsahu jen základní procesní pravidla, která dávají hrubý rámec rozhodčímu řízení, pokud procesní pravidla nejsou stanovena jiným způsobem. Jelikož je rozhodčí řízení založeno na jiných principech než řízení před soudem, je významně omezena formální stránka celého řízení a účastníkům řízení je v rámci principu autonomie vůle umožněno, aby si některá procesní pravidla stanovili sami. Strany se mohou svobodně rozhodnout, jestli si chtějí sjednat vlastní detailní pravidla nebo se dokonce řídit procesními pravidly, která stanovila osoba od účastníků odlišná.

Nezávislost a možnost stran rozhodčího řízení zvolit si vlastní procesní pravidla a upravit tak celý procesní postup či pouze několik dílčích otázek v rozhodčím řízení zakotvuje § 19 Zákona o rozhodčím řízení. Podle tohoto ustanovení má přednost dohoda stran na postupu v řízení podle § 19 odst. 1 ZRŘ jakožto autonomní projev vůle zúčastněných stran před jinými úpravami procesních pravidel. Není-li uzavřena takováto dohoda, je možné určit pravidla např. prostřednictvím jednacího řádu soukromé instituce a tato pravidla přiložit k rozhodčí smlouvě, jak to zakotvuje § 19 odst. 4 ZRŘ. Poslední možností je postup rozhodce v řízení způsobem, který považuje za vhodný.

Dohoda stran tak, jak ji nastiňuje § 19 odst. 1 ZRŘ, není tímto zákonem nikterak specifikována ani limitována. Je však nutné při uzavírání takové dohody brát ohledy na kogentní ustanovení Zákona o rozhodčím řízení a v rámci regulace rozhodčího řízení dbát na základní zásady řízení, především pak na rovnost stran. Zákonem ustanovení neukládá lhůtu pro uzavření dohody ani její formu. Dohodu tedy není nutné uzavřít v rámci rozhodčí smlouvy a je možné pravidla postupu v řízení stanovit i v jakékoliv jiné podobě. Takovou dohodu je možné označovat jako „procesní smlouvu“, kterou je možné uzavřít jak před samotným vznikem sporu, tak i v průběhu již probíhajícího rozhodčího řízení. Uzavření dohody stran v průběhu řízení však s sebou nese riziko, neboť pokud by odporovala názorům rozhodce o správném procesním postupu v řízení, byl by to důvod

k rezignaci rozhodce podle § 5 odst. 3 ZRŘ. Vhodné je tedy doporučit uzavření takové procesní smlouvy před začátkem jednání ve věci.¹

Obsahem dohody stran podle § 19 odst. 1 ZRŘ může být např. určení místa konání rozhodčího řízení nebo určení lhůt pro jednotlivé úkony v řízení. Obsahem však nemůže být postup pro určení rozhodce. Takové jednání by bylo v rozporu s § 7 odst. 1 ZRŘ o určování rozhodce, který uvádí určení rozhodců prostřednictvím rozhodčí smlouvy, možnost určení rozhodce stranami dohodnutou osobou nebo prostřednictvím přijatých pravidel rozhodčího řízení podle § 19 odst. 4 ZRŘ. Ustanovení § 7 odst. 1 ZRŘ tedy ve svém výčtu neuvádí možnost určení rozhodce dohodou stran podle § 19 odst. 1 ZRŘ. Postup podle § 19 odst. 1 ZRŘ by tak obcházel ustanovení § 7 odst. 1, potažmo i § 19 odst. 4 ZRŘ.² Dohoda stran může také obsahovat zmocnění předsedajícího rozhodce, aby sám rozhodoval o otázkách řízení. Pokud dohoda takové zmocnění neobsahuje, mohou v případě rozhodčího senátu předsedajícího rozhodce zmocnit ostatní rozhodci, kteří předsedu jmenovali. Není-li předsedající rozhodce zmocněn, rozhoduje v záležitostech vedení řízení celý senát ve většinovém hlasování.³ Zákon o rozhodčím řízení však princip většinového hlasování neupravuje. Právě v těchto situacích, kdy dostatečnou právní úpravou neopývá Zákon o rozhodčím řízení a ani Dohoda stran o postupu v řízení se k takové otázce nevyjadřuje, dochází k analogickému použití základní procesní normy pro občanské soudní řízení, tj. zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád (OSŘ). Zákon o rozhodčím řízení v ustanovení § 30 přímo odkazuje na ustanovení Občanského soudního řádu. Z tohoto důvodu se v otázce většinového hlasování přiměřeně použije ustanovení § 37 OSŘ⁴.

Dalším typem dohody o postupu v řízení, než je právě zmíněná dohoda podle § 19 odst. 1 ZRŘ, je odkázání na pravidla rozhodčího řízení, která jsou součástí např. jednacích řádů arbitrážních center nebo jiných soukromých institucí, které tato procesní pravidla vydávají. Jak už vyplývá z celkové koncepce § 19, dohodu o postupu v řízení dle § 19 odst. 4 ZRŘ lze uzavřít i mimo rozhodčí smlouvu. Pravidla rozhodčího řízení ve své

---

¹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 223, 660.

² LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 413.

³ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 416.

⁴ „K rozhodnutí je třeba většiny hlasů, ...“ (Rozhodování v senátu) § 37 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

podstatě nemusejí být součástí rozhodčí smlouvy, ale mohou být ustanovena v samostatném dokumentu a připojena jako příloha. Větší jistotou je však inkorporace pravidel přímo do rozhodčí smlouvy. Na rozdíl od ustanovení § 19 odst. 1 ZRŘ, kdy zákon nestanovuje nutnost dohodnutá procesní pravidla přikládat k rozhodčí smlouvě, u pravidel rozhodčího řízení podle § 19 odst. 4 ZRŘ tato nutnost přiložení pravidel stanovena je a bez tohoto přiložení nejsou pravidla pro strany a rozhodce závazná. Nemůže tak dojít k pouhému odkázání na konkrétní standardizovaná pravidla, nýbrž k připojení úplného znění pravidel k rozhodčí smlouvě. Absence přiložených pravidel nebo pouhé odkázání na pravidla rozhodčího řízení nezakládá neplatnost rozhodčí smlouvy jako takové a rozhodci budou v řízení postupovat dále způsobem, který uznají za vhodný dle § 19 odst. 2 ZRŘ, avšak nikoliv podle odkazovaných pravidel.⁵

Dohoda o postupu v řízení podle § 19 odst. 4 ZRŘ může odkazovat i na řád stálého rozhodčího soudu. V takovém případě se však nejedná o řízení, které před takovým stálým rozhodčím soudem probíhá. Je-li sjednána pravomoc stálého rozhodčího soudu a nedohodnou-li se strany jinak, řídí se rozhodčí řízení procesními pravidly tohoto soudu. Tyto pravidla tak nemusí být přiložena k rozhodčí smlouvě. Jedná se pak o zcela odlišný případ než v § 19 odst. 4 ZRŘ. Závaznost pravidel stálého rozhodčího soudu je stanovena v ustanovení § 13 ZRŘ o stálých rozhodčích soudech

Nebyla-li uzavřena dohoda stran o postupu v řízení podle § 19 odst. 1 ZRŘ ani nebyla přiložena pravidla jiné soukromé instituce, která by řízení upravovala podle § 19 odst. 4 ZRŘ, rozhoduje rozhodce v procesních otázkách způsobem, jakým uzná za vhodné. Rozhodce se může z důvodu vhodnosti řídit i pravidly pro postup v řízení stanovenými soukromými institucemi. Je dokonce možné, že *„rozhodce považuje za vhodný postup právě postup podle občanského soudního řádu. Stejně tak lze aplikovat procesní postupy, „vypůjčené“ z řádů stálých rozhodčích soudů, nebo z mezinárodně uznávaných pravidel UNCITRAL⁶, která se postupem doby stala určitou nadnárodní*

---

⁵ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 427.

⁶ Pravidla UNCITRAL představují ucelený soubor procesních pravidel pro postup v řízení, která byla zakotvena komisí Organizace spojených národů pro právo mezinárodního obchodu již v roce 1976. Více informací viz.: <http://www.uncitral.org/> (pozn. autorky).

*procesní „normou par excellence“*⁷ Přestože si rozhodci mohou zvolit procesní pravidla, která uznají za vhodná, je na místě, aby takovou volbu odůvodnili.

Je tak možné shrnout, že ať už si strany sjednají procesní pravidla samy nebo využijí pravidla rozhodčího řízení stanovená stálým rozhodčím soudem či odbornou institucí, musí vždy zohlednit kogentní normy Zákona o rozhodčím řízení (např. zásadu vedení řízení bez zbytečných formalit), základní principy rozhodčího řízení a dále musí být dodržena ústavně zakotvená zásada rovnosti stran, jež je stanovena i v ustanovení § 18 ZRŘ.⁸ Stejně zásady platí i pro výběr procesních pravidel rozhodci, kteří stejně jako strany mohou zvolit postup podle ustanovení Občanského soudního řádu s ohledem na normativy rozhodčího řízení.

Občanský soudní řád, na rozdíl od Zákona o rozhodčím řízení, normuje procesní postupy velmi podrobně. Rozhodnou-li se však rozhodci postupovat podle těchto norem, nejsou tím ušetřeni mnohých úskalí, která ve vztahu k použití Občanského soudního řádu v rozhodčím řízení vznikají. Prvotně je nutné si uvědomit, že použití Občanského soudního řádu nemůže být nikdy přímé, nýbrž pouze přiměřené, analogické.⁹ Je nutné, aby rozhodci dbali na dodržování všech zásad a pečlivě zvažovali postup, kterým rozhodčí řízení povedou. Rozhodčí řízení, ať už byla stanovena jakákoliv pravidla, má probíhat bez zbytečných formalit a se stejnou příležitostí pro všechny strany k uplatnění jejich práv. A to s cílem zajistit skutkový stav věci potřebný k rozhodnutí sporu.

---

⁷ LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online].

⁸ Srov. čl. 96 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁹ LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online].

2. Vhodnost použití Občanského soudního řádu ve světle teoretických koncepcí

Historie vnímání vztahu rozhodčího řízení a role státu v takovém řízení je ovlivněna teoretickými koncepcemi. Odborná veřejnost rozlišuje převážně čtyři doktríny: jurisdikční, smluvní, smíšenou a autonomní, z nichž první dvě jmenované podstatně ovlivnily judikaturu českých soudů zabývající se právní povahou rozhodčího řízení. Přestože se náhled veřejnosti na právní povahu rozhodčího řízení mění a je možné říci, že i vyvíjí, nepanují dosud mezi předními teoretiky jednotné názory.

Podle Rozehnalové má rozlišování teoretických koncepcí zásadní vliv na kvalifikaci rozhodčí smlouvy, odpovědnost a postavení rozhodce a jeho vztah ke stranám sporu, tvorbu rozhodčího nálezu a další.¹⁰ Doktrinální nahlížení na rozhodčí řízení má vliv na jeho postavení v právním řádu daného státu. Podle autorky této práce je pak nejdůležitější otázkou jaký dopad mají jednotlivé teoretické koncepce na uplatnění některých institutů Občanského soudního řádu v rozhodčím řízení.

Jednotlivé teorie se od sebe liší svým pohledem na vztah státu a rozhodčího řízení, respektive na význam role státu vs. autonomie vůle stran. Každá doktrína nahlíží jiným způsobem na důležitost státu v rozhodčím řízení a jeho možnosti toto řízení regulovat. Jurisdikční teorie vychází z myšlenky významné role státu ve vztahu k rozhodčímu řízení. Stát prostřednictvím svých norem umožňuje rozhodčí řízení jako takové, dává mu právní základ, reguluje ho a kontroluje. Od právního řádu státu jsou pak odvozeny všechny instituty rozhodčího řízení jako např. platnost rozhodčí smlouvy, pravomoc rozhodce, účinky rozhodčího nálezu, který je v tomto případě pravomocným aktem vydaným v rámci rozhodovací pravomoci státu. Na mnohé otázky kolem rozhodčího řízení je nahlíženo podobně jako v případě občanskoprávního řízení. Je tomu tak například v případě účinků rozhodčího nálezu, které jsou stejné jako rozhodnutí soudu. Rozhodci musí také aplikovat procesní normy státu, v dosahu jehož pravomocí je rozhodčí řízení vykonáváno. Autonomie smluvní vůle je výrazně omezena. Přestože smluvní prvek je možné najít ve vůli stran podrobit se rozhodčímu řízení sepsáním rozhodčí smlouvy, toto

---

¹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Hlavní doktríny ovládající rozhodčí řízení.

by nemohlo být uskutečněno bez prostředků, které jsou rozhodci dány právním řádem státu.¹¹ „Rozdíl mezi postavením soudce a rozhodce je potom ten, že zatímco soudce odvozuje své ustanovení a autoritu přímo od státu, rozhodce odvozuje svou autoritu od státu (stát ji deleguje na rozhodce), avšak jeho nominace je záležitostí stran.“¹²

Smluvní teorie naopak významnost role státu v rozhodčím řízení nepřiznává a nepřipouští regulaci normami právního řádu. Za nejvyšší princip tato teorie považuje autonomii vůle, smluvní volnost a s ní související zásadu „*pacta sunt servanda*“¹³. Autoritativnost státu je nahrazena smluvním ujednáním stran, které rozhodci propůjčuje pravomoc rozhodnout. Smluvní teorie může mít dvě formy: klasickou a moderní.¹⁴

V klasické podobě je smluvní povaha a tedy vůle stran obsažena v každém jednotlivém kroku rozhodčího řízení, ať už v rozhodčí smlouvě, výběru rozhodců, pravidel řešení nebo v samotném rozhodčím nález, jenž je dohodou stran podepsanou rozhodci jakožto zástupci stran a vycházející z hlavní smlouvy. Druhá výše jmenovaná forma smluvní teorie nehodnotí rozhodčí nález jako smlouvu, neoznačuje rozhodce jako zástupce stran, ale smluvní povahu vidí v samotném rozhodčím řízení. Smluvní teorie neumožňuje zásah státu do rozhodčího řízení, a tedy není možná ani soudní kontrola řízení či nálezů.¹⁵

Ve smíšené teorii se kloubí prvky jurisdikční a smluvní koncepce. Ze smluvní teorie je převzat pohled na rozhodčí smlouvu jakožto soukromoprávní smlouvu - vůli stran podřídit svůj spor k řešení před rozhodcem. Z jurisdikční teorie pak vychází uplatňování právních norem státu na proces v řízení nebo účinky rozhodčího nález jako soudního rozhodnutí.¹⁶

---

¹¹ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 71-73.

¹² ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 73.

¹³ Smlouvy se musí dodržovat.

¹⁴ I jiné teorie mají řadu směrů. Například u jurisdikční teorie je možné rozlišovat teorii delegační, rozsudkovou nebo teorii národního práva. Pro srov. např. RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*, s. 23. Takové dělení však pro účely této práce není důležité. (pozn. autorky)

¹⁵ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 74-75.

¹⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Hlavní doktríny ovládající rozhodčí řízení*.

Poslední z výše jmenovaných teorií je teorie autonomní. Tato teorie vnímá rozhodčí řízení jako autonomní celek. Nezabývá se vztahem státu a rozhodčího řízení nebo mírou projevu vůle stran.¹⁷

Určení právní povahy rozhodčího řízení je důležité i z pohledu použití procesních norem. Podřídí-li se rozhodčí řízení smluvní teorii, nemohou být použity procesní normy stanovené státem. Použití právních norem není v rámci smluvní teorie v její krystalicky čisté podobě možné. Rozehnalová však vidí malou příležitost užití některých zákonů v rozhodčím řízení v rámci smluvní teorie, a to konkrétně Zákona o rozhodčím řízení, který podle ní „*jen vyplňuje mezery v rozhodčí smlouvě, příp. má vliv na některé otázky, jako je uplatnění veřejného pořádku či arbitrabilitu sporu.*“¹⁸. Vzhledem k tomu, že Zákon o rozhodčím řízení v ustanovení § 30, jenž byl citován již v předchozí kapitole, umožňuje přiměřené užití Občanského soudního řádu, nabízí se otázka, jak konformní je toto ustanovení se smluvní teorií a jak by v rámci této teorie mělo být vykládáno. Aby užití Občanského soudního řádu vyhovovalo smluvní teorii, mělo by být užito spíše minimálně a jen v nezbytných až krajních případech, kdy takový postup rozhodce uzná za vhodný. Primárně by měl být ponechán prostor pro smluvní ujednání stran ke stanovení postupu v řízení. Oproti smluvní teorii se jurisdikční teorie v pohledu na užití procesních norem v rozhodčím řízení zásadně liší. Rozhodce v rámci této koncepce dokonce musí postupovat podle procesních norem státu, jehož jurisdikci je podřízen, neboť veškeré úkony rozhodce jsou od státu odvozeny. Procesní normou autorka myslí primárně Občanský soudní řád, jehož ustanovení by v rámci jurisdikční teorie rozhodci měli aplikovat v průběhu rozhodčího řízení. Ustanovení Občanského soudního řádu by pak měla být aplikována důsledněji a ve větším rozsahu než jak by tomu bylo v případě teorie smluvní.

Jak už bylo zmíněno výše, pohled judikatury, hlavně pak Ústavního soudu České republiky¹⁹, se v průběhu času měnil. Ústavní soud zpočátku zastával teorii smluvní, což vyplývá z mnoha jeho nálezů. K prvnímu vyjádření o povaze rozhodčího řízení došlo v usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 174/02, z 15. července 2002, které ve svém

---

¹⁷ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. s. 23-24.

¹⁸ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 74.

¹⁹ Dále jen jako Ústavní soud nebo ÚS.

odůvodnění říká, že „charakter rozhodčí činnosti je založený smlouvou delegující vůli stran a její výsledek je kvalifikovanou formou závazku a jako takový je též závazný. Rozhodce nenalézá právo, ale tvoří (eventuálně napevno staví, vyjasňuje, tedy narovnává) závazkový vztah v zastoupení stran. Jeho moc tedy není delegovaná svrchovanou mocí státu, ale pochází od soukromé vlastní moci stran určovat si svůj osud.“²⁰ Rozhodčí náleze je pak (cit.): „kvalifikovanou formou závazku a jako takový je též závazný. (...) Rozhodčí náleze nevydává rozhodčí soud, ale rozhodci. Je vynutitelný z důvodu vynutitelnosti závazku, který byl rozhodcem v zastoupení stran uzavřen.“²¹ Dochází zde tak k příklonu ke smluvní teorii.

Následná rozhodnutí Ústavního soudu navazovala na výše citované usnesení a opakovala názor čtvrtého senátu Ústavního soudu. Patří mezi ně například usnesení sp. zn. III. ÚS 145/03 ze dne 12. 9. 2003, sp. zn. III. ÚS 166/05 ze dne 29. 4. 2005, sp. zn. III. ÚS 32/06 ze dne 20. 7. 2006²² nebo usnesení sp. zn. Pl. ÚS 37/08 ze dne 28. 1. 2009. K právní povaze rozhodčího řízení se vyslovil i Nejvyšší soud, a to například v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 1044/2005 ze dne 28. 11. 2007 nebo sp. zn. 33 Cdo 2675/2007 ze dne 30. 10. 2009, kde přijímá názory Ústavního soudu formulované v usnesení sp. zn. IV. ÚS 174/02.

Zvratem v rozhodovací praxi Ústavního soudu by se dalo nazvat rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3227/07 ze dne 8. 3. 2011, které se k rozhodčímu řízení vyjadřuje takto: „Rozhodčí řízení je druhem civilního procesu. Základní rozdíl oproti civilnímu procesu, odehrávajícímu se v soudním řízení (tj. v civilním řízení soudním), spočívá ve vymezení toho, kdo plní funkci řídicího a rozhodujícího orgánu. Zatímco v civilním soudním procesu je jím soud, v rozhodčím řízení rozhodce či stálý rozhodčí soud (dále jen

---

²⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02. [cit. 10. 02. 2017].

²¹ Tamtéž. [cit. 10. 02. 2017]

²² Ústavní soud se zde zabývá některými prvky svědčícími spíše pro jurisdikční teorii, přesto se však nakonec přiklání k teorii smluvní. Rozhodčí řízení charakterizuje jako „procesní institut sui generis, který má na jedné straně svůj původ v dohodě stran a na straně druhé čerpá své jurisdikční účinky z civilního práva. Nestojí tedy mimo právní systém; musí zde být právní řád, který určuje podmínky jeho konání (zejména náležitosti rozhodčí smlouvy), základní zásady procesu, jakož i účinky v něm vydaného rozhodčího nálezu. Není-li však rozhodčí řízení v právu zakotveno jako obligatorní, je namístě přisvědčit názoru, z něhož vychází i výše zmíněné usnesení sp. zn. IV. ÚS 174/02, že převažují znaky smluvní doktríny nad jurisdikční.“ Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 32/06. [cit. 10. 02. 2017].

"rozhodce"). (...) Rozhodčí řízení vylučuje, aby v téže věci probíhalo paralelně civilní řízení; přiznání účinků pravomocného soudního rozhodnutí rozhodčímu nálezu (§ 28 odst. 2 ZRŘ) rovněž zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté pro opětovné projednání téže věci soudem.²³ Kromě vyzdvižení překážky litispendence či překážky rei iudicatae Ústavní soud v tomto nálezu srovnává rozhodčí řízení s řízením před obecnými soudy. Rozhodčí řízení podle něj zajišťuje stranám stejnou úroveň ochrany jako v civilním řízení s tím rozdílem, že si strany zvolily jiný rozhodující orgán nalézající právo. Dále upozorňuje na dodržování kogentních ustanovení Zákona o rozhodčím řízení a v souladu s tím vyvozuje předvídatelnost rozhodnutí a poučovací povinnost rozhodce podle § 118a OSŘ.

Obecně je možné říci, že Ústavní soud přešel od smluvní teorie k jurisdikční. Skutečnost, že ve vztahu k jurisdikční teorii se jedná v současné době již o judikaturu ustálenou, by neměla být otřesena ani nálezem Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2164/10 ze dne 1. 11. 2011, který opětovně cituje starší rozhodnutí ÚS a říká, že „rozhodčí řízení není nalézáním práva, ale dotvářením závazkového vztahu smluvních stran. V rozhodčím řízení jde tedy o vyjasnění a narovnání vzájemných práv, jež se děje činností rozhodce v zastoupení stran, které na rozhodce smlouvou delegovaly svoji vůli.“²⁴ Tento náleze se zdá být ojedinělý a vzhledem k jeho krátké časové souslednosti po nálezem sp. zn. I. ÚS 3227/07 se citovaná věta jeví jako nezamýšlené vyjádření. Napovídají tomu i další části odůvodnění, které se věnují nutnosti aplikace práva na zákonného soudce v rozhodčím řízení. Svůj přístup k jurisdikční teorii potvrdil ústavní soud i v nálezem sp. zn. IV. ÚS 2735/11 ze dne 3. 4. 2012, který se výslovně vztahuje k právu na zákonného soudce. „Ústavní soud dává ve své rozhodovací praxi najevo, že základní zásady řízení platí i v řízení před rozhodci a že právo na zákonného soudce (čl. 38 odst. 1 Listiny) lze přiměřeně vztáhnout i na řízení rozhodčí.“²⁵ Smluvní teorie na rozdíl od jurisdikční nedává pro realizaci práva na zákonného soudce příliš prostoru.

V důsledku výše zmíněného přelomového nálezem Ústavního soudu z března roku 2011 změnil svou judikaturu i Nejvyšší soud, který pokračoval v zavádění institutů

---

²³ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07. [cit. 10. 02. 2017].

²⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011 sp. zn. II. ÚS 2164/10. [cit. 10. 02. 2017].

²⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2012 sp. zn. IV. ÚS 2735/11. [cit. 10. 02. 2017].

předně určených pro civilní proces do rozhodčího řízení, například v oblasti doručování a fikce doručení²⁶.

Samotné aktuální znění ustanovení § 30 ZRŘ o přiměřeném použití Občanského soudního řádu může, při jazykovém výkladu a použití důkazu opaku, spíše ukazovat na záměr zákonodárce vycházet ze smluvní teorie. Na rozdíl od smluvní teorie předpokládá jurisdikční teorie užití civilních procesních předpisů, tedy v případě úmyslu konstruovat zákon na základě teorie jurisdikční by současné znění § 30 ZRŘ bylo nadbytečné až nesmyslné. Úvahou á contrario docházíme k závěru o smluvní teorii. Je však nutné se na tuto otázku podívat i z jiného pohledu. V rámci jurisdikční teorie by rozhodce při své činnosti postupoval podle ustanovení Občanského soudního řádu s výjimkou ustanovení, která se ze své podstaty nedají na rozhodčí řízení aplikovat nebo jejich provedení přísluší pouze soudu, např. přístup do neveřejných registrů apod. Ze současného znění § 30 ZRŘ však nevyplývá o moc více či méně pravomocí, a to i když hovoří pouze o přiměřené aplikaci Občanského soudního řádu. Přiměřenost je nutné vnímat v tom rozsahu, že jsou zachovány zásady a principy, na kterých stojí rozhodčí řízení.²⁷ Ustanovení Občanského soudního řádu jsou tak vystavena k použití téměř ve stejném rozsahu, v jakém by byla za absence § 30 ZRŘ při přijetí jurisdikční teorie. Znění § 30 ZRŘ tedy neodpovídá na otázku o podstatě rozhodčího řízení. Vzhledem k závěrům judikatury, jež došla k jurisdikční teorii, je možné si položit otázku, jestli § 30 ZRŘ stanovující přiměřenou aplikaci Občanského soudního řádu není spíše omezujícím prvkem jurisdikční teorie, s čímž se autorka ztotožňuje.

Z judikatury Ústavního a Nejvyššího soudu vyplývá, že i přes počáteční naklonění se ke smluvní teorii došlo v rozhodovací činnosti těchto soudů k vyhranění teorie jurisdikční. Vzhledem k ustálené judikatuře, kdy soudy staví na výše zmíněných rozhodnutích ohledně jurisdikční teorie další instituty (např. právo na zákonného soudce), není pravděpodobné, že by opět došlo v jejich rozhodovací praxi k tak přelomovému zvratu, jako tomu bylo nálezem sp. zn. I. ÚS 3227/07 ze dne 8. 3. 2011.

---

²⁶ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4176/2010. [cit. 10. 02. 2017].

²⁷ Více k přiměřenému použití Občanského soudního řádu viz následující kapitola.

3. Přiměřená aplikace Občanského soudního řádu

Přestože Zákon o rozhodčím řízení upravuje procesní pravidla, jsou většinou stanovena spíše obecně. Oproti tomu v Občanském soudním řádu je procesní postup upraven velmi detailně. Právě ustanovení § 19 ZRŘ dávající možnost uzavření dohod o způsobu řízení činí z procesních norem Zákona o rozhodčím řízení normy zpravidla dispozitivního charakteru. Výjimku činí jen několik kogentních norem, zahrnujících zásady řízení. Právě z důvodu obecnosti znění některých ustanovení nebo dokonce jejich absence často dochází k užití úpravy Občanského soudního řádu na základně ustanovení § 19 odst. 2 a § 30 Zákona o rozhodčím řízení.

Jak již vyplývá z předcházejících kapitol, rozhodce je nutné považovat za „jiný orgán“, který rozhoduje spor prostřednictvím nalézání práva, kdy rozhodčí řízení je v mnoha směrech podobné občanskému soudnímu řízení. Ke správnému vedení řízení využívá rozhodce celou řadu procesních ustanovení, která jsou základem spravedlivého procesu. Zákon o rozhodčím řízení ve svém rozsahu nestanovuje všechna procesní pravidla a procesněprávní problematika je tedy v tomto případě roztržštěná.

V případě uplatňování procesních pravidel má přednost postup podle § 19 ZRŘ, a to primárně pravidla, která si strany sjednaly nebo pravidla obsažená v řádu některého stálého rozhodčího soudu, na který strany odkázaly. Posledním způsobem podle § 19 ZRŘ je postup rozhodce, který uzná za vhodný. Postup v řízení dle „vhodnosti“ může zahrnovat i postup podle Občanského soudního řádu. Použití norem Občanského soudního řádu konkrétně formuluje ustanovení § 30 ZRŘ, který zní: „*Nestanoví-li zákon jinak, užití se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.*“²⁸ Nadneseným způsobem by se tak dalo na samotný § 30 ZRŘ nahlížet jako na lex specialis k ustanovení § 19 odst. 2 ZRŘ.

„Aplikace příslušných (a rozhodci vybraných) ustanovení občanského soudního řádu je pouze přiměřená a částečná (tj. aplikují jen ta ustanovení, o nichž neobsahuje dohoda stran, řád stálého rozhodčího soudu nebo zákon o rozhodčím řízení právní úpravu odchylnou). ... Dikce „přiměřeně“ znamená prakticky neomezenou volní diskreci rozhodců, kteří tak mohou ustanovení o.s.ř. buď vůbec neaplikovat, nebo je aplikovat

---

²⁸ § 30 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

*stejně, jak je aplikuje soud, nebo aplikovat obdobně, anebo jich užít jen zčásti. Rozhodci mohou některých ustanovení také užít v jejich celém normativním významu, a to v průběhu celého rozhodčího řízení.*²⁹

Přiměřená aplikace OSŘ se dle § 30 vztahuje toliko na *řízení* před rozhodci. Řízením se rozumí průběh od zahájení řízení podáním žaloby až po ukončení řízení právní mocí rozhodčího nálezu či doručením usnesení ukončující řízení. Skončení rozhodčího řízení okamžikem nabytí právní moci rozhodčího nálezu bylo stanoveno až novelizačním zákonem č. 19/2012 Sb., jenž nabyl účinnosti dne 1. 4. 2012. Ve znění Zákona o rozhodčím řízení před 1. 4. 2012 byl konec řízení určen už pouhým vydáním rozhodčího nálezu. Aplikace Občanského soudního řádu se tak dle judikatury vztahovala na doručení rozhodčích nálezů přímo a nikoliv jen přiměřeně. Novela zákona zahrnuje i doručování rozhodčího nálezu do intencí přiměřeného použití Občanského soudního řádu a současně umožnila doručení i podle dohody stran o postupu v řízení.³⁰

Interpretace výrazu "přiměřeně" se může v různých ohledech lišit a tedy i samotná aplikace tohoto ustanovení vyvolává jisté otázky. Významem a rozsahem výrazu „přiměřeně“ se zabývá odborná veřejnost a rozsáhlá judikatura, převážně pak judikatura Nejvyššího soudu. Význam sporného výrazu je tak například vymezován v rozsudku sp. zn. 32 Odo 1528/2005 ze dne 25. 4. 2007 jako „*zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodčí řízení, to znamená použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení*“³¹, který se dále věnuje zásadě rovnosti stran, jež je v OSŘ rozvedena do zásady předvídatelnosti rozhodnutí soudu a poučovací povinnosti. Dále i v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 1201/2007 ze dne 11. června 2008: „*Z použití termínu „přiměřeně“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky.*“³²

Jak již vyplývá z judikatury, ustanovení Občanského soudního řádu by neměla být používána mechanicky a bezprostředně, nýbrž pouze přiměřeně. Ve vztahu k Zákonu

---

²⁹ LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online].

³⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1039.

³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 32 Odo 1528/2005. [cit. 10. 02. 2017].

³² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. června 2008 sp. zn. 32 Cdo 1201/2007. [cit. 10. 02. 2017].

o rozhodčím řízení se tak podle Bělohlávka jedná o fakultativní analogii, konkrétně o analogii iuris, neboť přestože je rozhodčí řízení v mnoha ohledech podobné občanskému soudnímu řízení, jedná se o řízení soukromoprávní, zatímco orgán soudní moci dává občanskému soudnímu řízení charakter spíše veřejnoprávní.³³

Ustanovení Občanského soudního řádu se aplikuje převážně v případech, kdy Zákon o rozhodčím řízení či dohoda stran o procesním postupu v řízení nedostatečně upravuje určitý dílčí procesní institut. Rozhodci, potažmo i strany v rámci dohody o postupu v řízení, jsou limitovány pouze kogentními ustanoveními Zákona o rozhodčím řízení, konkrétně pak zásadou rovnosti stran³⁴ při uplatňování svých práv.³⁵ Nutné je též zvážit vhodnost použití konkrétního institutu Občanského soudního řádu při dodržování menší formálnosti, kterou se rozhodčí řízení na rozdíl od soudního vyznačuje.

Aplikace Občanského soudního řádu se dotýká rovněž ustanovení § 44 ZRŘ, jehož znění³⁶ je nápadně podobné znění § 30 ZRŘ. Od § 30 se liší svým určením, neboť není určen k postupu před rozhodcem, nýbrž je určen k postupu před jiným orgánem – soudem „*při výkonu kontrolní a pomocné funkce ve vztahu k rozhodčímu řízení v případech, kdy konkrétní postup nevyplývá přímo z rozhodčího řízení*“³⁷. Takovým řízením je například „*žaloba na zrušení rozhodčího nálezu soudem podle § 31 ZRŘ, nebo řízení o vyloučení rozhodce podle § 12 odst. 2 ZRŘ atp.*“³⁸ Postupují-li tak soudy podle Zákona o rozhodčím řízení, mohou obdobně použít Občanský soudní řád. Pro použití OSŘ v tomto případě platí stejné podmínky jako v případě ustanovení § 30 ZRŘ. V rámci aplikace Občanského soudního řádu tak soud musí dbát zásad a zvláštností rozhodčího řízení.

---

³³ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1040-1042.

³⁴ Viz. § 18 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

³⁵ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 552.

³⁶ „Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení před soudem podle tohoto zákona obdobně ustanovení občanského soudního řádu.“ § 44 Zákona o rozhodčím řízení.

³⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1411.

³⁸ LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online].

4. Fáze rozhodčího řízení z pohledu Občanského soudního řádu

Rozhodčí řízení je zahájeno doručením žaloby stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci a končí právní mocí rozhodčího nálezu či doručením usnesení v případech, kdy se nález nevydává. Pouze v tomto časovém intervalu je možné použít některá ustanovení Občanského soudního řádu dle § 30 ZRŘ. V ostatních případech se jedná o použití podle § 44 ZRŘ v řízení podle Zákona o rozhodčím řízení vedeném před obecnými soudy. K využití analogie Občanského soudního řádu podle § 30 ZRŘ dojde v případech, kdy Zákon o rozhodčím řízení daný pojem nebo institut neupravuje vůbec nebo ho upravuje pouze okrajově a tedy nedostatečně pro potřeby řízení.

Rozhodčí řízení je možné rozdělit na tři fáze: zahájení řízení, průběh řízení a vydání rozhodnutí. Zrušení rozhodčího nálezu nespadá do samotného rozhodčího řízení, a přestože se jedná o postup vedený podle Zákona o rozhodčím řízení, vykonává jej obecný soud.

4.1 Účastníci a další osoby v řízení

Zákon o rozhodčím řízení neobsahuje ustanovení o účastnících řízení ani o jiných osobách zúčastněných na řízení. Za podmínek ustanovení § 30 ZRŘ je však možné užít ustanovení Občanského soudního řádu o účastnících, právních zástupcích či dokonce o vedlejších účastenství. Účastníkem tak podle § 90 OSŘ je žalobce a žalovaný, jejichž práva a povinnosti se ve vztahu k účastenství budou řídit § 91 a následující OSŘ. Mluví-li Zákon o rozhodčím řízení o stranách, je tak možné za strany považovat pouze žalobce a žalovaného.

Jak již bylo zmíněno výše, Zákon o rozhodčím řízení neupravuje ani institut zastoupení stran, byť s možností zastoupení počítá.³⁹ Zástupcem strany tak může být na základě plné moci jakákoliv plně svéprávná fyzická osoba, jakož i advokát nebo notář.

---

³⁹ Srov. § 35 odst. 1 písm. a) a b) nebo § 8 odst. 1 ZRŘ.

Obdobně se na zastoupení stran použije ustanovení § 22 a § 23 OSŘ o zákonném zastoupení a o jednání za právnickou osobu uvedenou v § 21 OSŘ. Analogická aplikace ustanovení § 29 odst. 1 OSŘ o ustanovení zástupce strany na základě rozhodnutí tzv. „procesního opatrovníka“ však není možná. Zákon o rozhodčím řízení sice procesní opatrovnickví neupravuje, přesto institut procesního opatrovníka není z podstaty rozhodčího řízení aplikovatelný. *„Odporuje tomu skutečnost, že rozhodci nemohou „nařizovat“ plnění procesních povinností, tj. stanovit povinnost k obraně práv strany řízení jiné osobě, která není vázána rozhodčí smlouvou. Brání tomu ovšem i nevěřejnost rozhodčího řízení, která znemožňuje třetím osobám („procesnímu opatrovníku“) aktivně vstupovat do řízení, což je v případě „procesního opatrovníka“ nezbytné.“*⁴⁰ Přestože rozhodce nemůže ustanovit procesního opatrovníka, nelze tento institut zaměňovat s institutem „opatrovníka pro doručování“, který neodporuje zásadám rozhodčího řízení. K tomuto institutu se rozhodce ubírá až v případě, kdy není možné jednomu z účastníků doručovat jiným způsobem. Opatrovníkem pro doručování je osoba, u které se předpokládá dostatečná záruka za přebírání a uchování zaslané korespondence. Opatrovník je oprávněn pouze zaslanou korespondenci přebírat a uchovávat, nikoliv však hájit práva a zájmy daného účastníka. Sám se může pouze pokusit o doručení listin účastníkovi řízení, avšak již při samotném doručení opatrovníkovi se zásilky považují za doručené. Opatrovníka pro doručování je možné stanovit analogicky podle ustanovení § 29 odst. 3 OSŘ. Nejvyšší soud k tomu konstatoval: *„Podle § 29 odst. 3 o. s. ř. může předseda senátu, neučiní-li jiná opatření, účastníkovi, jehož pobyt není znám, ustanovit opatrovníka (...) jemu se také doručují písemnosti s řízením související.“*⁴¹

„Opatrovník pro doručování“ stanovený podle § 29 odst. 3 OSŘ však není stejný či obdobný institut jako zástupce pro doručování písemností podle § 46c OSŘ. Jak vyplývá ze samotné textace ustanovení, zástupce nemůže být stanoven nařízením soudu, nýbrž si ho musí účastník zvolit sám. „Opatrovník pro doručování“ je ale určován právě v případě, kdy pobyt jedné ze stran rozhodčího řízení není znám, a nemůže si tedy ani sama zvolit svého zástupce. Závěrem je možné shrnout, že institut zástupců stran upravených v Občanském soudním řádu se přiměřeně použije na rozhodčí řízení,

---

⁴⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 683.

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2009 sp. zn. 20 Cdo 1928/2007. [cit. 03. 03. 2017].

a přestože v mnohých případech se jedná o fakultativní analogii, není možné převzít všechny instituty zastoupení tak, jak je definuje Občanský soudní řád.

Ve vztahu k vedlejšímu účastenství rovněž dochází k přiměřené aplikaci ustanovení § 93 OSŘ. Oproti soudnímu řízení je však v rozhodčím řízení žádoucí, aby o připuštění vedlejšího účastníka rozhodce výslovně rozhodl.⁴² Důvodem je neveřejnost řízení, kterou se rozhodčí řízení vyznačuje a kterou stanovuje § 19 odst. 3 ZRŘ. Právní zájem vedlejšího účastníka tak musí být v rozhodčím řízení o to zřetelnější, když jeho přijetím dojde k průlomem jednoho z principů rozhodčího řízení. Vedlejší účastník vstupuje do řízení, protože má na výsledku řízení, resp. úspěchu jedné ze stran, právní zájem. Není stranou rozhodčí smlouvy a není tedy ani stranou řízení. Byť § 93 odst. 3 OSŘ připouští vedlejšímu participantovi stejná práva jako hlavnímu účastníkovi, z výše uvedeného vyplývá, že mu mj. nesevědí právo jmenovat rozhodce⁴³. Pojem *stejně právo*, uvedený ve výše zmíněném ustanovení Občanského soudního řádu, nemůže být obdobně vykládán i ve smyslu samostatného běhu lhůt. K tomuto závěru se pozitivně vyjádřila i judikatura, kdy Nejvyšší soud ve svém rozsudku dovodil, že: „*Vedlejší účastník proto nemůže mít více procesních práv, než má sám hlavní účastník řízení. Může-li hlavní účastník podle § 15 odst. 2 a § 33 ZRŘ vznést námitku nedostatku pravomoci rozhodčího soudu zakládající se na neplatnosti, resp. neexistenci rozhodčí smlouvy nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé, nemůže být tato lhůta prodlužována vedlejšímu účastníku. (...) Vedlejší účastník nemůže vznést námitku nedostatku pravomoci rozhodčího soudu, zakládající se na neplatnosti rozhodčí smlouvy po uplynutí propadné lhůty, kterou má hlavní účastník rozhodčího řízení, jenž ji může vznést nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkající se věci samé.*“⁴⁴

Přestože je institut vedlejšího účastníka prolomením zásady neveřejnosti rozhodčího řízení, judikatura dovodila, že může být aplikován. Vzniká tak tenká hranice při posuzování, kdy principy a zásady rozhodčího řízení mohou či nesmí být překračovány. Přestože autorka presumuje, že všechny principy rozhodčího řízení by měly být zachovány a soudní judikaturou respektovány, připouští, že ačkoliv se

---

⁴² BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 701-702.

⁴³ Srov. § 7 zákona o rozhodčím řízení, kdy pouze strany mají právo jmenovat rozhodce.

⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2016 sp. zn. 23 Cdo 5728/2015. [cit. 03. 03. 2017].

neveřejnost řízení jeví jako kogentní ustanovení⁴⁵, právní zájem vedlejšího účastníka může být z hlediska proporcionality hodnotnější. Nicméně o přistoupení vedlejšího účastníka by měl být vyjádřen souhlas všech stran řízení.

4.2 Pravomoc, příslušnost a místo konání

Pravomoc rozhodců je dána rozhodčí smlouvou (doložkou). Tuto smlouvu jsou rozhodci povinni zkoumat i během řízení, zejména pak tehdy, dojde-li k jakékoliv změně okolností.⁴⁶ Zkoumání probíhá ve vztahu k arbitrabilitě sporu⁴⁷ a platnosti ujednání rozhodčí smlouvy. K rozhodování o pravomoci a námitce jejího nedostatku hovoří § 15 ZRŘ. Ve vztahu k námitce nedostatku pravomoci je možné nalézt analogii v § 106 OSŘ, jenž je „vyjádřením zásady „Kompetenz-Kompetenz“⁴⁸, která upřednostňuje, aby o pravomoci (příslušnosti) nejprve rozhodli sami rozhodci.“⁴⁹ Obdobně, jako Zákon o rozhodčím řízení v § 15 odst. 2, stanovuje i Občanský soudní řád povinnost včasnosti námítky na první úkon strany ve věci. V rámci rozhodčího řízení se pojmy pravomoc a příslušnost stírají. Příslušnost je tak stejně jako pravomoc založena rozhodčí smlouvou. Pravomoc rozhodce a její zkoumání je specifickým institutem rozhodčího řízení a není možné ve vztahu k nim užít ustanovení Občanského soudního řádu o pravomoci či příslušnosti soudů, a to ani v případě, přiklonila-li by se odborná veřejnost k názoru⁵⁰, že pravomoc rozhodce znamená totéž co věcná příslušnost.

K místní příslušnosti se vztahuje § 17 ZRŘ, který určuje, že „řízení se koná v místě dohodnutém stranami. Není-li místo takto určeno, koná se v místě určeném rozhodci s přihlédnutím k oprávněným zájmům stran.“ Tato dohoda stran může být i inkorporována do samotného textu rozhodčí smlouvy, avšak není její obligatorní součástí. V rámci

---

⁴⁵ § 19 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení: „Toto řízení je vždy neveřejné.“

⁴⁶ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 352.

⁴⁷ Viz. § 2 odst. 1 a 2 Zákona o rozhodčím řízení.

⁴⁸ Zásada kompetenz-kompetenz znamená, že osoba má pravomoc rozhodnout o své vlastní pravomoci. (pozn. autorky).

⁴⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 553.

⁵⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 542.

mezinárodní arbitráže je určení místa konání důležité z pohledu zjištění, které procesní právo ovládá řízení. Právo dané země pak určuje otázku arbitrability sporu, podmínky pro osobu rozhodce a případně i způsob vedení řízení. Přestože u vnitrostátní arbitráže otázka *práva ovládajícího řízení* nevzniká, je určení místa významné pro stanovení místní příslušnosti soudu podle § 43 ZRŘ. Dohodu stran o místě konání je možné přirovnat k prorogační doložce, kdy si účastníci řízení mohou dohodnout místní příslušnost jiného soudu prvního stupně, než by stanovil zákon.⁵¹

4.3 Zahájení řízení

Řízení je zahájeno dnem doručení žaloby stálému rozhodčímu soudu, předsedovi senátu nebo jinému určenému rozhodci.⁵² Rozhodce vyznačí na žalobě den doručení, neboť tato skutečnost je důležitá pro běh lhůt. Jak je stanoveno v § 14 odst. 1 větě druhé ZRŘ, žaloba má stejné účinky jako žaloba podaná u soudu, například stavění prekluzivních a promlčecích lhůt nebo překážku litispendence. Otázku litispendence konstatoval i Ústavní soud v již výše citovaném nálezu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07.

Povinné náležitosti žaloby Zákon o rozhodčím řízení neupravuje. Strany si je však mohou sjednat v rozhodčí smlouvě, v dohodě o postupu v řízení nebo mohou být stanoveny v rádech stálých rozhodčích soudů, před kterými řízení probíhá. Nejsou-li náležitosti žaloby nikde upraveny, postupuje se prostřednictvím § 30 ZRŘ podle ustanovení Občanského soudního řádu, konkrétně podle § 42 odst. 4 a § 79 OSŘ. Povinnými náležitostmi by tak mělo být označení, kterému rozhodci či stálému rozhodčímu soudu je žaloba určena, označení stran, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů a nároku, kterého se žalující strana domáhá. Vzhledem k tomu, že řízení před rozhodcem, potažmo stálým rozhodčím soudem, je založeno rozhodčí smlouvou, je vhodné se v žalobě odkázat na danou rozhodčí smlouvu stanovující pravomoc rozhodce (příslušnost stálého rozhodčího soudu).⁵³ Žaloba by měla být doručena spolu se stejným

---

⁵¹ Viz. § 89a Občanského soudního řádu.

⁵² Viz. § 14 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

⁵³ LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online]. s. 339.

množstvím stejnopisů, kolik je účastníků řízení. Není-li některá z náležitostí v žalobě uvedena, dochází zpravidla k vyzvání strany, aby žalobní návrh doplnila dle § 43 odst. 1 OSŘ. Pokud se jedná o vadu, která nebrání v zahájení řízení, je možné, vzhledem k přiměřenosti použití Občanského soudního řádu, takový nedostatek odstranit až v průběhu řízení. Odstranit vady až v průběhu řízení je podporováno i principy rychlosti a menší formálnosti rozhodčího řízení. Takový postup však nesmí odporovat například řádu stálého rozhodčího soudu, koná-li se takové řízení před ním, a stejně tak nesmí dojít k znevýhodnění druhé ze stran.

Obdobně se použijí i další ustanovení Občanského soudního řádu. Například ustanovení § 41 odst. 2 OSŘ, který stanovuje, že: „*Každý úkon posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen.*“⁵⁴ Analogicky se tedy i žaloba posuzuje podle svého obsahu a nikoliv podle formy. Podobně se aplikují ustanovení o formě žaloby nebo o zastoupení stran. V listinné podobě se žaloba zpravidla doručuje prostřednictvím poštovních služeb, v elektronické podobě e-mailem se zaručeným elektronickým podpisem či jen prostým e-mailem bez zaručeného podpisu. V případě prostého e-mailu je nutné dle § 42 odst. 2 OSŘ doplnit podání předložením jeho originálu, jinak rozhodce k podání nepřihlédne. Po zahájení řízení rozhodce zkoumá svou pravomoc věc rozhodnout. Shledá-li, že je příslušný k rozhodování sporu, postupuje dále v řízení.

4.4 Průběh řízení

V následující kapitole bude popisován průběh řízení před rozhodcem a jeho podobnost či postup řízení podle Občanského soudního řádu. Jedná se o obecný postup podle Zákona o rozhodčím řízení s více kladeným důrazem na rozhodce určené ad hoc. Řízení před stálým rozhodčím soudem je ve svém průběhu dále ovlivňováno jednacím řádem takového soudu. Pro zjednodušení nebudou v rámci této práce jednacím řády stálých rozhodčích soudů zohledňovány.

---

⁵⁴ § 41 odst. 2 Občanského soudního řádu.

4.4.1 Doručování

Zákon o rozhodčím řízení nestanovuje exaktně další postup rozhodce po doručení žaloby. Při přiměřené aplikaci Občanského soudního řádu však rozhodce doručí žalobu žalovanému nebo žalovaným a dle své úvahy může žalované vyzvat podle § 114a odst. 2 písm. a) OSŘ, aby se ve věci písemně vyjádřili. Bělohlávek dodává, že tento postup se jeví být zbytečným, pokud je rozhodci prokazatelně dokázáno, že žalovaný již žalobu obdržel.⁵⁵ Právě informování strany o podané žalobě je pro uplatňování práv protistrany jedna z nejdůležitějších věcí. Nesprávné doručení může mít za následek i zrušení rozhodčího nálezu.

Doručování upravuje § 19a Zákona o rozhodčím řízení, který stanovuje posloupnost adres při doručování následovně: *„Rozhodce doručí písemnost na adresu datové schránky; není-li možné písemnost doručit do datové schránky, doručí písemnost na elektronickou adresu, kterou adresát rozhodci sdělil nebo kterou určil jako doručovací v rozhodčí smlouvě. Není-li možné doručit písemnost na adresy uvedené výše, doručí rozhodce písemnost na adresu, kterou adresát rozhodci sdělil nebo adresu uvedenou v rozhodčí smlouvě.“*⁵⁶ Ustanovení § 19a bylo do zákona zavedeno až novelou účinnou od 1. 1. 2014 a před jejím přijetím se jednalo o velice diskutované téma. Judikatura v té době dovodila, že vzhledem k absenci ustanovení o doručování se co do způsobu doručování postupuje podle § 45 OSŘ. Novelou přidané ustanovení je úpravou speciální a má tedy přednost před dříve prosazovanou úpravou obecnou. Je tudíž zřejmé, že novela zákona významně zasáhla do judikatury obecných soudů a zásadně změnila pohled na otázku doručování.

Současná úprava zákona preferuje elektronickou formu doručování. Doručování prostřednictvím datových schránek upravuje zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 19. 3. 2014 sp. zn. 26 Cdo 282/2014 však konstatoval, že rozhodce nemůže doručovat prostřednictvím datových schránek podle výše zmíněného zákona, konkrétně podle § 17 odst. 1 o doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky,

---

⁵⁵ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 503.

⁵⁶ § 19a zákona o rozhodčím řízení.

neboť rozhodce není v postavení orgánu veřejné moci⁵⁷. Doručování prostřednictvím datových schránek je ve vztahu k rozhodčímu řízení možné pouze tehdy, pokud adresát o takové doručení požádal. Doručování do datových schránek je pak uskutečňováno prostřednictvím ustanovení § 18a výše zmíněného zákona o doručování dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.⁵⁸

Přestože se tedy nepoužívá § 45 OSŘ, neboť postup při doručování je stanoven speciální úpravou § 19a ZRŘ, neznamená to podle autorky, že se nepoužijí další ustanovení OSŘ o doručování. Autorka zastává názor, že pokud selžou všechny způsoby doručení podle § 19a, měl by rozhodce postupovat podle OSŘ. Vložení § 19a do ZRŘ by tedy nemělo mít vliv na judikaturu a užívání institutu o opatrovníkovi pro doručování v případě, kdy není možné zjistit adresu žalovaného. Současně by rozhodce mohl využívat institutu fikce doručení podle § 49 odst. 4 OSŘ. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. IV. ÚS 883/15 ze dne 1. 10. 2015 k účinnosti právní fikce doručení konstatoval, že k přiznání fikce doručení u fyzické osoby musí být zásilka odesílána na adresu určenou podle § 46b písm. a) OSŘ, tedy na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel. Přijali-li bychom fakt, že rozhodce v rámci přiměřené aplikace Občanského soudního řádu smí využívat i tento institut, měla by být zásilka, pro případ přiznání fikce doručení, odeslána na adresu, jež je evidována v registru obyvatel. Vzhledem k tomu, že rozhodce nemá do tohoto registru přístup, musel by pro získání adresy dožádat soud podle § 20 odst. 2 ZRŘ. Jiným způsobem řešení by bylo se již zpočátku obrátit na soud prostřednictvím § 20 odst. 2 ZRŘ a žádat u soudu provedení úkonu, který rozhodce nemůže sám provést, tedy doručit písemnost protistraně za rozhodce. Soud by pak v takovém případě postupoval v souladu s Občanským soudním řádem a využil by instituty jako doručování do datových schránek nebo fikci doručení. Zvolené instituty však musí být v souladu se zásadami rozhodčího řízení, primárně se zásadou neveřejnosti, a tak nemůže dojít například ke zveřejnění na úřední desce nebo vydání veřejné vyhlášky.⁵⁹ Tento postup je i přes svou velikou zdlouhavost nejvhodnějším způsobem jak doručit žalobu žalovanému, fyzické osobě, a neomezit tak její práva. Jednodušší je

---

⁵⁷ Orgány veřejné moci definuje § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 300/2008 Sb., současně za orgán veřejné moci neoznačuje rozhodce ani judikatura, např. nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07.

⁵⁸ NEVRKLA, Luboš. Doručování do datových schránek v rozhodčím řízení.

⁵⁹ HOLEČEK, Petr. *Otázka doručování v rozhodčím řízení a možnost ustanovení opatrovníka* [online].

doručování podnikající fyzické osobě nebo právnické osobě, neboť adresa jejího sídla je uvedena ve veřejných rejstřících a rozhodce tak v případě nevyzvednutí si zásilky ve lhůtě může zásilku považovat za doručenou. Všechny výše zmiňované postupy doručování přicházejí na řadu až v okamžiku, kdy se nedaří doručení podle § 19a ZRŘ a je tak nutné přistoupit k dalším opatřením pro zajištění zásady rovnosti stran a možnosti uplatnění jejich práv.

Je-li žalovanému doručena výzva k vyjádření, může na ni žalovaný reagovat několika způsoby. Přestože autorka zastává názor, že se jedná o způsoby spíše intuitivní, je možné u nich najít podobnost s úkony účastníka v Občanském soudním řádu. Žalovaný se tak nemusí k žalobě vyjádřit vůbec nebo může celý nárok žalobce uznat, uznat ho jen z části, podanému návrhu odporovat a vznášet námitky promlčení, uplatňovat vzájemný návrh ve smyslu § 97 odst. 1 a § 98 OSŘ apod. Zvláštním dispozičním úkonem účastníka je tzv. dodatečný úkon dle § 21 ZRŘ. Strana řízení dodatečně vykoná procesní úkony, např. předloží další důkazy, které nemohla bez své viny vykonat dříve. Rozhodce je následně povinen takový úkon zvážit a rozhodnout, zda k dodatečnému úkonu přihlédne či nikoliv, např. z důvodu úmyslného obstrukčního jednání. Dále *„pokud by rozhodci měli za to, že strana navrhuje důkaz v čase po koncentraci řízení ve smyslu ust. § 118a o.s.ř., o jejímž nastoupení byla řádně poučena, a tento důkaz nebude mít podle jejich předběžného úsudku vliv na rozhodnutí o věci samé, měli by provedení takového důkazu a postup podle ust. § 21 RozŘ odmítnout.“*⁶⁰ Zneužití takového postupu by bylo v rozporu se zásadou rovnosti stran obsaženou v ustanovení § 18 ZRŘ. Otázka koncentrace řízení je zmíněna i dále, ale ať už se do rozhodčího řízení koncentrace promítne či nikoliv, rozhodce by vždy měl zvážit, jestli dodatečný úkon strany bude mít vliv na rozhodnutí v meritu věci.

4.4.2 Zásada rovnosti stran a poučovací povinnost

Ve vztahu k posuzování důkazů, stanovení lhůt k vyjádření a v mnoha dalších případech se nejvíce projevuje zásada rovného postavení stran a rovné příležitosti k uplatnění jejich práv. Jedná se o základní zásadu, která ovlivňuje celé řízení. Stanovují ji § 18 a § 19 odst. 2 ZRŘ. Strany mají rovné postavení a musí jim být poskytnuta stejná

---

⁶⁰ LISSE, Luděk. *Dodatečné úkony účastníků rozhodčího řízení* [online].

příležitost k uplatnění svých práv, avšak ani v rozhodčím řízení nesmí být tato zásada zneužívána k bezdůvodnému protahování celého řízení. Přestože se jedná o kogentní zásadu, prodlužování řízení by vedlo k porušení další zásady typické pro rozhodčí řízení, a to zásady rychlosti. „Rovnost stran a poskytnutí plné příležitosti k uplatnění jejich práv platí i v případech, kdy postup rozhodce bude vyplývat z řádu stálého rozhodčího soudu, nebo kdy jej budou určovat sami rozhodci“.⁶¹ Zpravidla se tato zásada projevuje ve vztahu k důkazům, ať už se jedná o předložení důkazů, provedení nebo možnost se k jednotlivým důkazům vyjádřit. Nejvyšší soud k požadavku rovného uplatnění práv v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 1201/2007 ze dne 11. 6. 2008 konstatoval, že „Obdobně chápe princip rovnosti stran Evropský soud pro lidská práva, který používá v této souvislosti pojem „rovnost zbraní“. Podle konstantní judikatury tohoto soudu princip rovnosti zbraní, jako jeden z prvků širšího pojetí spravedlivého procesu, vyžaduje, aby každé procesní straně byla dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana. Vzhledem ke shora uvedenému lze za přiměřeného použití občanského soudního řádu uvedený závěr vztáhnout i na rozhodčí řízení ve smyslu ZRR.“⁶² Nedodržením této zásady je dán důvod ke zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRR, jak konstatoval i Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 953/2009 ze dne 29. 6. 2010.

Zásadou rovného postavení stran se řídí i řízení před obecnými soudy. Rovnost stran je v Občanském soudním řádu realizována např. zásadou předvídatelnosti rozhodnutí či poučovací povinností. Právě poučovací povinnost je prostředkem, který by měl zabránit překvapivým rozhodnutím. Uplatňuje se v případech, kdy účastník nevyličil všechny rozhodné skutečnosti, neunáší své důkazní břemeno, nedostatečně uplatňuje svá práva a povinnosti anebo se právní názor soudu na posouzení věci liší od právního posouzení věci účastníkem.⁶³ Soud v rámci odůvodnění rozsudku sp. zn. 32 Odo 1528/2005 ze dne 25. 4. 2007 dospěl k závěru, že poučovací povinnost soudu podle

---

⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07. [cit. 03. 03. 2017].

⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 1201/2007 ze dne 11. 6. 2008. [cit. 03. 03. 2017].

⁶³ ŠUSTOVÁ, Jana. Pár poznámek k problematice poučovací povinnosti dle §118a OSŘ v rozhodčím řízení.

§ 118a OSŘ je použitelná skrze ustanovení § 30 ZRŘ i na rozhodčí řízení.⁶⁴ Právě k poučovací povinnosti podle § 118a OSŘ se strhla velká vlna diskuze.

Odborná veřejnost zastává názor, že k poučení stran by mělo docházet toliko přiměřeně, jak ostatně stanovuje § 30 ZRŘ. Rozhodce by se měl rozhodovat dle aktuální situace a ne aplikovat ustanovení Občanského soudního řádu mechanicky. Oprávněné a zcela odůvodněné postupování podle § 118a OSŘ je jistě možné v případě, kdy jedna strana na rozdíl od druhé není právně zastoupena.⁶⁵ Od právního zástupce se očekává jistá znalost procesních předpisů a postupů v řízení, a tak trvání na poučení i těchto osob by znamenalo zbytečnou formálnost, kterou se rozhodčí řízení nevyznačuje. Obdobně lze poučovací povinnost dovést například ve spotřebitelské arbitráži, kdy spotřebitel je slabší stranou a je tedy nutné postupovat opatrně.⁶⁶

Judikatura Nejvyššího soudu v zásadě neodporuje výše zmíněné přiměřenosti použití ustanovení o poučovací povinnosti. K této otázce se vyjádřil i Ústavní soud, který judikoval nutnost aplikace poučovací povinnosti v nálezu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07, kdy konstatoval, že *„Rozhodce nemůže být pouze pasivním činitelem, ale způsobem vedení řízení musí zajistit, aby jeho rozhodnutí nebylo překvapivé. K dosažení tohoto cíle se v civilním soudním řízení uplatňuje poučovací povinnost soudu; není důvodu, proč by poučovací povinnost neměl mít rozhodce, jenž v rozhodčím řízení plní roli rozhodovacího orgánu místo soudu. Poučovací povinnost rozhodce není v rozporu s povahou rozhodčího řízení, resp. jinak řečeno, ani specifika rozhodčího řízení nemohou být argumentem pro závěr, že rozhodce nemusí dbát o předvídatelnost svého rozhodování.“*⁶⁷ Odborná veřejnost vesměs nesouhlasí s důsledným aplikováním § 118a OSŘ, jak jej naznačil Ústavní soud, avšak souhlasí, že nepostupovat podle výše zmíněného ustanovení může v určitých odůvodněných případech vést až ke zrušení rozhodčího řízení soudem.⁶⁸

---

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005. [cit. 03. 03. 2017].

⁶⁵ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 642.

⁶⁶ ŠUSTOVÁ, Jana. Pár poznámek k problematice poučovací povinnosti dle §118a OSŘ v rozhodčím řízení.

⁶⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07. [cit. 12. 02. 2017].

⁶⁸ ŠNAJDER, Rudolf. K poučovací povinnosti rozhodců v rozhodčím řízení ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Cdo 4706/2010 ze dne 28.3.2012.

Vzhledem k postavení rozhodce jakožto neveřejného subjektu je v jeho nejvyšším zájmu dbát na správné dodržování zásady rovného postavení stran a vyvarovat se tím vzniku pochybnosti o své nepodjatosti. K takové pochybnosti může dojít i v případě poučovací povinnosti, kdy je nutné najít rovnováhu mezi poučováním stran a poskytováním zvýhodnění jedné straně před druhou.⁶⁹

4.4.3 Dokazování a dožádání

Dokazování se v rozhodčím řízení řídí ustanovením § 20 ZRŘ, který dává rozhodcům pravomoc k provádění důkazů. Při dokazování je rozhodce limitován zásady rozhodčího řízení, zejména pak zásadou rovnosti stran, poskytnutí stejné příležitosti všem stranám k uplatnění svých práv a principem o postupu v řízení bez zbytečné formálnosti. Zásada rovnosti stran se ve vztahu k dokazování projevuje „(i) rovností příležitostí při navrhování důkazů a rovností důkazních šancí a (ii) zejména rovností hodnotících kritérií, které rozhodci zvolí při posuzování přípustnosti, potřebnosti, vhodnosti a účelnosti jednotlivých stranami navrhovaných důkazů“⁷⁰.

Z principu menší formálnosti rozhodčího řízení vychází i možnost rozhodce neprovést všechny předložené důkazy. Je na jeho uvážení, zda předložené důkazy provede, tedy na jeho hodnocení záleží, zda je vyhodnotí jako nezbytné pro potřeby zjištění skutkového stavu a závěrečného rozhodnutí. Avšak pokud se rozhodce rozhodne ve vztahu k provedení důkazu negativně, měl by takové stanovisko řádně odůvodnit v odůvodnění rozhodčího nálezu.⁷¹ Postup rozhodců bez zbytečných formalit při dokazování napomáhá i ke zvýšení rychlosti řízení, která je považována za jednu z primárních výhod rozhodčího řízení.

Ustanovení § 20 v odst. 1 ZRŘ uvádí demonstrativní výčet druhů důkazů v rozhodčím řízení. Jelikož úprava v Zákoně o rozhodčím řízení není vyčerpávající, použije se ustanovení Občanského soudního řádu v mezích § 30 ZRŘ. Jaké důkazní prostředky mohou být použity, stanovuje § 125 OSŘ. Jedná se tak primárně o výsledky

---

⁶⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 641.

⁷⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 781.

⁷¹ TRAPL, Vojtěch. Dokazování v rozhodčím řízení. In: BĚLOHLÁVEK, A. J., KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*.

svědků, znalců nebo stran, popřípadě další listinné důkazy dle §125 OSŘ. Za listinné důkazy ve smyslu civilního procesu se považuje i důkaz obsahem spisu. V tomto směru se však uplatní právě přiměřenost použití Občanského soudního řádu, neboť tento důkaz není možné v rozhodčím řízení použít. Brání tomu vnímání rozhodčího řízení jakožto řízení neveřejného charakteru. Rozhodce tak nemůže žádat rozhodčí senát či jiného rozhodce, aby mu byl poskytnut spis týkající se jiného rozhodčího řízení.

Věta druhá § 20 odst. 1 ZRŘ upozorňuje, že rozhodci mohou jakékoliv důkazy provádět jen tehdy, jsou-li jim poskytnuty. Rozhodci jakožto soukromé osoby nedisponují žádnými donucovacími pravomocemi k zajištění důkazních prostředků. Vyloučeny jsou tak všechny případné důkazy, které jim nebyly poskytnuty dobrovolně. Jedná se primárně o výsledky svědků či znalců, které nemohou být provedeny, nedostaví-li se dobrovolně k řízení. Z ustanovení § 126 OSŘ o výpovědi svědka může rozhodce analogicky použít pouze odstavce 2 až 4, avšak nikoliv odst. 1 předmětného ustanovení. Důvodem je imperativ v povinnosti svědka dostavit se k výsledku. Tato povinnost bývá v civilním řízení spojena s hrozbou pořádkové pokuty podle § 53 OSŘ. Těmito donucovacími prostředky však rozhodce nedisponuje.

Nedostaví-li se svědek k výsledku nebo jedná-li se o zajištění jiného důkazu důležitého pro skutkové zjištění věci, který nemohou provést rozhodci sami, provede tak soud na jejich dožádání.⁷² Ustanovení § 20 odst. 2 ZRŘ o dožádání je tak v určitém smyslu analogií k § 39 či § 122 odst. 2 OSŘ, který umožňuje soudu dožádat jiný soud k provedení důkazu, je-li to účelné. Obecný soud pak již disponuje nástroji, kterými může dosáhnout zajištění důkazu i přes nedobrovolnost jejich poskytnutí.

Jiným druhem důkazního prostředku je znalecký posudek, který je uveden v demonstrativním výčtu § 125 OSŘ. Znalecký posudek podrobněji upravují § 127 a § 127a OSŘ. Přestože ZRŘ v § 20 zmiňuje výsledek znalce, není tím znalecký posudek jakožto listinný důkaz vyloučen. Vypracování znaleckého posudku nebrání ani neveřejnost rozhodčího řízení, a to i kdyby pro získání informací potřebné k vypracování posudku bylo nutné nahlédnout do rozhodčího spisu v souladu s § 127a OSŘ. Důvodem je mlčenlivost, kterou jsou znalci vázáni dle § 10a zákona č. 36/1967 Sb, o znalcích

---

⁷² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. s. 119.

a tlumočnicích. Z obsahu § 127 OSŘ je však zřejmé, že ne všechny části tohoto ustanovení mohou být v řízení před rozhodcem použity. Důvodem je opět imperativ v ustanovení § 127 odst. 3 a 4 OSŘ, ke kterému rozhodce nemá pravomoc. Rozhodce tak nemůže přikázat účastníkovi nebo jiné osobě, aby se dostavili ke znalci, případně aby mu předložili potřebné materiály. Účastníci či jiné osoby do té míry mohou učinit pouze dobrovolně.

Otázka znaleckých posudků v rozhodčím řízení není v současném právním prostředí jednoznačně vyřešena, neboť u odborné veřejnosti nepanuje shoda o pravomoci rozhodce zadat ke zpracování znalecký posudek ve smyslu § 127 odst. 1 OSŘ. Jedním z názorů je, že rozhodce takovou pravomoc nemá a nesmí být k zadání znaleckého posudku stranami nucen, např. navržením důkazu znaleckým posudkem, který má zadat rozhodce sám.⁷³ Argumentem k tomuto názoru je znění ustanovení § 20 ZRŘ, které hovoří o provádění jen těch důkazů, které jsou rozhodcům poskytnuty. K opačnému názoru však dospěl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 26. 6. 2014 sp. zn. 23 Cdo 657/2014, který judikoval, že pokud rozhodce shledá znalecký posudek důležitým podkladem pro rozhodnutí ve věci, má vypracování znaleckého posudku zadat a nikoliv jen konstatovat neúspěch strany, protože znalecký posudek nepředložila, byť ho navrhla.

Obdobnou výhradu k použití ustanovení Občanského soudního řádu o dokazování, jako je tomu u znaleckých posudků, je nutné učinit i například u § 128 nebo § 129 odst. 2 OSŘ, o povinnosti sdělit soudu skutečnosti významné pro řízení a povinnosti předložení vyžádané listiny. Více než kde jinde v průběhu řízení se zde, v rámci dokazování, uplatní ustanovení § 30 ZRŘ stanovující přiměřené použití Občanského soudního řádu.

Časový úsek, po který je možné uvádět rozhodné skutečnosti o věci samé a označovat důkazy k jejich prokázání, není v Zákoně o rozhodčím řízení stanoven. Drželi-li bychom se analogického použití OSŘ, bylo by možné přistoupit ke koncentraci řízení dle § 118b. Rozhodce by pak musel poučit strany podle § 118a OSŘ a následně by prohlásil dokazování za ukončené. Ohledně koncentrace v rozhodčím řízení však

---

⁷³ BĚLOHLÁVEK, A. a KOVÁŘOVÁ D. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace.* s. 19.

u odborné veřejnosti nepanuje opět jednotný názor.⁷⁴ Opačným názorem je tak nepodřizovat se zásadě koncentrace řízení např. s odůvodněním, že rozhodčí řízení je řízení volnější a nikoliv tak svázané procesními pravidly jako řízení před obecnými soudy. Ke koncentraci v rozhodčím řízení se bohužel judikatura nevyjádřila, a tak je na uvážení rozhodce, případně na znění dohody stran o postupu v řízení, jestli se řízení bude koncentrovat či nikoliv.

Rozhodce poskytnuté důkazy hodnotí podle svého uvážení, zpravidla „*každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti*“⁷⁵ podle zásady volného hodnocení důkazů upravené v § 132 OSŘ. Může se též rozhodnout, že některý z důkazů neprovede, jeví-li se mu nadbytečný a nedůležitý pro zjištění skutkového stavu věci a vydání rozhodnutí. Vyloučení takového důkazu je však záhodno odůvodnit v rozhodnutí, pokud si však strany nestanovily v dohodě o postupu v řízení, že rozhodčí nález nebude mít odůvodnění. Obdobně se použijí i další ustanovení Občanského soudního řádu o hodnocení důkazů.

4.4.4 Předběžné opatření

Zákon o rozhodčím řízení upravuje i institut předběžného opatření, a to v § 22. Jeho cílem je zabránit situaci, kdy by byl ohrožen výkon v budoucnu vydaného rozhodčího nálezu. Z předmětného ustanovení vyplývá, že nařídít předběžné opatření lze na návrh kterékoli ze stran rozhodčího řízení a že je nařizováno soudem. Zákon tak přímo stanovuje, že k vydání opatření není oprávněn sám rozhodce. Ustanovení § 30 ZRŘ o přiměřené aplikaci Občanského soudního řádu tak nemůže být obdobně použit jako v institutech popsaných v předcházejících kapitolách, tedy že by rozhodce mohl přiměřeně použít ustanovení § 74 a následující OSŘ o předběžných opatřeních. Rozhodce nemůže ani podat návrh na jeho vydání. Ustanovení § 22 ZRŘ je nutné chápat jako lex specialis k § 74 odst. 1 OSŘ. Soud se tak při vydávání předběžného opatření musí řídit tímto zvláštním ustanovením a nikoliv § 74 odst. 1 OSŘ. Předběžné opatření je tak možné

---

⁷⁴ Srov. LIŠKOVÁ, Jana. Koncentrace v rozhodčím řízení. In: BĚLOHLÁVEK, A.J., KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace.*

⁷⁵ Viz. § 132 Občanského soudního řádu.

vydat pouze v případě ohrožení výkonu rozhodčího nálezu, ale nikoliv ve smyslu § 74 odst. 1 OSŘ, tedy „aby zatímně byly upraveny poměry účastníků“. Ze strany soudu se jedná o pomocnou funkci ve vztahu k rozhodčímu řízení.⁷⁶

Zákon o rozhodčím řízení odpovídá i na otázku ohledně příslušnosti soudu. Přestože § 74 odst. 3 OSŘ příslušnost soudu k nařízení předběžného opatření upravuje, tato úprava se nepoužije. Místní příslušnost soudu se bude řídit ustanovením § 43 ZRŘ, které je speciální k obecné úpravě Občanského soudního řádu, a stejně i věcná příslušnost podléhá ustanovení § 41 ZRŘ.⁷⁷ Věcně příslušným tak je soud, který by byl příslušný k řízení ve věci podle § 9 OSŘ, a místně příslušným soud, v jehož obvodu se koná rozhodčí řízení nebo který by byl místně příslušný, kdyby nebylo rozhodčí smlouvy.

Soud se ve vztahu k předběžnému opatření řídí § 74 – 77a OSŘ. „Jako předběžná opatření přicházejí do úvahy nařízení, aby peněžitá částka nebo věci, které jsou předmětem sporu, byly uloženy do soudní úschovy, aby odpůrce nenakládal s určitými věcmi nebo právy, případně aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.“⁷⁸ Současně soud může uložit navrhovateli, aby v určené lhůtě podal návrh na zahájení řízení nebo dobu trvání předběžného opatření omezit.⁷⁹ Ve vztahu k rozhodčímu řízení je pak návrhem na zahájení řízení myšlena žaloba, kterou se zahajuje rozhodčí řízení ve smyslu § 14 ZRŘ.

4.4.5 Rozdělení a spojení věcí

Vyloučení věcí k samostatnému projednání či naopak spojení věcí ke společnému projednání jsou institutem, kterým se Zákon o rozhodčím řízení vůbec nezabývá. Bohužel ani odborná veřejnost nezastává jednotný názor na danou problematiku. Využití těchto institutů, pokud nejsou upraveny v dohodě stran o postupu v řízení, tak vychází dle ustanovení § 30 ZRŘ z přiměřeného použití Občanského soudního řádu.

---

⁷⁶ „Uvedený zákon upravuje vzájemný poměr rozhodců a soudů tak, že svěřil soudům ve vztahu k rozhodcům jednak činnost přezkumnou (kontrolní) ... jednak však také činnost pomocnou, přitom právě do této činnosti pomocné je třeba zařadit i vydání předběžného opatření“ (Nález Ústavního soudu ze dne 14. září 1994 sp. zn. IV. ÚS 43/94.)

⁷⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 819.

⁷⁸ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 338.

⁷⁹ Viz § 76 odst. 3 Občanského soudního řádu.

Spojení věcí ke společnému projednání upravuje § 112 odst. 1 OSŘ. Jedná se o věci, které byly zahájeny u stejného rozhodce či rozhodčího senátu a současně je pravomoc rozhodce založena stejnou rozhodčí smlouvou. Odborná veřejnost se přiklání i k názoru, že je možné spojit věci, které se opírají o různé rozhodčí smlouvy, pokud jde o spor mezi totožnými stranami. Důvodem je menší formálnost a větší hospodárnost řízení. Je možné se však setkat i s názorem o spojení věcí, které se netýkají stejných stran.⁸⁰ Respektive spojení věcí, jehož důsledkem je přibrání třetí strany, jsou-li mezi stranami uzavřeny rozhodčí smlouvy stejného znění. Tento názor vychází z mezinárodní rozhodčí praxe, kde je spojení rozhodčího řízení mezi více stranami možné. Autorka práce by však chtěla podotknout, že přestože je tento postup užívaný v mezinárodní arbitráži, nehodí se pro vnitrostátní rozhodčí řízení. Argumentem je princip neveřejnosti, kterým se rozhodčí řízení vyznačuje. Přistoupením třetí strany by, podle autorky, tato neveřejnost byla významně narušena. Judikatura sice dospěla k názoru, že princip neveřejnosti může být za určitých okolností prolomen, např. připuštěním vedlejšího účastníka do řízení, avšak autorka se domnívá, že strany v mnohých případech volí arbitráž právě kvůli zásadě neveřejnosti jednání. Jelikož zásada neveřejnosti převažuje nad principem hospodárnosti, rozhodce by měl vždy nejprve zvážit, zda nedochází k podstatnému narušení této zásady, a až po této úvaze se zabývat hospodárností řízení a dojít tak k rozhodnutí o spojení řízení.

Ke spojení věci v řízení před soudem není zapotřebí souhlas účastníků řízení a soud takové rozhodnutí učiní sám na základě svého uvážení. Dle autorky však vyvstává otázka, zda souhlas ke spojení věcí ke společnému projednání není třeba v rozhodčím řízení. Strany se prostřednictvím své autonomní vůle rozhodly svůj spor svěřit k řešení rozhodci. Tato autonomie vůle ovlivňuje celé rozhodčí řízení a umožňuje stranám více se podílet na jeho průběhu. Autorka zastává názor, že stranám má být umožněno projevit názor ohledně spojení věcí. V případě, kdy se strany vyjádří negativně, neměl by rozhodce ke spojení přistoupit, byť se podle § 112 OSŘ jedná o autonomní pravomoc rozhodce. V konečném důsledku je možné konstatovat, že náklady na řízení nesou strany sporu, a proto, vyjádří-li svou vůli proti spojení, se jedná o jejich kvalifikované rozhodnutí o nižší míře hospodárnosti. Nevyjádří-li se však strany k této otázce, je na

---

⁸⁰ HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. Spojování rozhodčích řízení jako záruka spravedlnosti.

uvážení rozhodce, jestli řízení spojí či nikoliv. Zohlední pak především jeho hospodárnost a vzájemnou propojenost mezi projednávanými spory.

Rozdělení věci zákon v § 112 odst. 2 OSŘ umožňuje v případě, nehodí-li se k společnému projednání věci, které byly uvedeny v návrhu na zahájení řízení. Rozhodce v takovém případě může rozhodnout o vyloučení věci k samostatnému projednání, není-li to v rozporu s dohodou stran o postupu v řízení. Bělohávek dodává, že v „*řízení před rozhodci však tohoto postupu často využíváno není a v praxi se obvykle využívá forma částečného rozhodčího nálezů, je-li určitá část sporu zralá k ukončení dříve než přijetí rozhodnutí o dalších otázkách, které jsou předmětem řízení*“⁸¹.

4.5 Skončení rozhodčího řízení

Rozhodnutí, kterým se rozhodčí řízení končí, má taxativně dle § 23 ZRŘ dvě formy. Jsou jimi rozhodčí nález a usnesení. Podobnost těchto forem ukončení řízení je možné shledávat v Občanském soudním řádu a to s rozsudkem dle § 152 – 166 OSŘ a usnesením dle § 167 – 171 OSŘ. Taxativní způsob určení forem ukončení řízení, respektive rozhodnutí, tak brání vydání platebního rozkazu, a to ani za přiměřeného použití OSŘ.

Institut platebního rozkazu by byl i bez taxativního vymezení forem ukončení řízení v § 23 ZRŘ vyloučen, neboť odporuje zásadám a formě vedení rozhodčího řízení. Vydáním platebního rozkazu by byla odepřena příležitost stranám k uplatnění jejich práv, která se po podání žaloby projevuje primárně žalobní odpovědí s uvedením důkazů. V případě návrhu na vydání platebního rozkazu však protistrana není vyzvána k vyjádření se k návrhu a krom toho, při jeho vydání by se neměla jak bránit. Podání odporu je v rozhodčím řízení zcela nepřijatelné.

---

⁸¹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 685.

Rozhodčí nález

Rozhodčí nález je možné definovat jako „*autoritativně projevený právní názor o otázce přednesené žalobou tak, že o ní již nemůže být rozhodováno, který je právní skutečností, dle níž se povinná strana musí vyjádřeným způsobem zachovat a oprávněná strana má právo plnění vyžadovat a vymáhat i případně pomocí exekučního řízení*“⁸².

Rozhodčím nálezem se rozhoduje po uspokojivém zjištění skutkového stavu o věci samé, o nákladech řízení nebo na žádost stran o smírném vyřešení sporu. Jedná se o konečné písemné rozhodnutí ve věci. Vydáním nálezu a jeho doručením mu jsou připsány tytéž účinky jako pravomocnému soudnímu rozhodnutí a je od toho okamžiku soudně vykonatelný.⁸³ Doručením nálezu a s tím souvisejícím nabytím právní moci tak vzniká překážka rei iudicatae.

Rozhodčí nález má podobnou formu rozhodnutí jako soudní rozsudek. Zákonnými náležitostmi rozhodčího nálezu je jeho vyhotovení v písemné podobě podepsané většinou rozhodců. Z povinnosti podpisu rozhodce je tak možné dovodit, že rozhodčí nález by měl obsahovat i označení rozhodce, který předmětný spor rozhodoval, nebo označení stálého rozhodčího soudu. Zákon o rozhodčím řízení další náležitosti rozhodčího nálezu nestanovuje a je tedy nutné vycházet z ustanovení § 157 OSŘ a ze zásad rozhodčího řízení. Přiměřenou aplikaci ustanovení § 157 OSŘ konstatuje i Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 32 Odo 1528/2005. Náležitostmi důležitými k nařízení výkonu rozhodnutí jsou podle § 261a OSŘ označení stran – osoby oprávněné a povinné, vymezení rozsahu a obsahu povinností a případně stanovení lhůty k jejich splnění. Není-li lhůta výslovně uvedena, použije se přiměřeně ustanovení § 160 OSŘ. Uplynutím lhůty, která počíná běžet od právní moci nálezu, se rozhodnutí stává vykonatelným.⁸⁴ Výrok rozhodce musí přesně vymezovat práva a povinnosti k plnění a to způsobem, který nezavdává jedinou příčinu k pochybnostem.⁸⁵

---

⁸² RABAN, Přemysl. Rozhodčí nález a napadení rozhodčího nálezu. In: KUNZ, Oto a kol. *Rušení rozhodčích nálezů obecnými soudy*. s. 24.

⁸³ Viz § 28 odst. 2 Zákona o rozhodčím řízení.

⁸⁴ Viz § 161 odst. 1 Občanského soudního řádu.

⁸⁵ RABAN, Přemysl. Rozhodčí nález a napadení rozhodčího nálezu. In: KUNZ, Oto a kol. *Rušení rozhodčích nálezů obecnými soudy*. s. 23-45.

Z dispozitivních náležitostí rozhodčího nálezu je možné jmenovat odůvodnění nebo další náležitosti smluvené v rozhodčí smlouvě nebo dohodě stran o postupu rozhodce v řízení. K odůvodnění se vztahuje § 25 odst. 2 ZRR, který uvádí, že: „*Rozhodčí nález musí obsahovat odůvodnění, ledaže se strany dohodly, že odůvodnění není třeba*“. Součástí odůvodnění by tak měl být popis skutkového stavu, čeho se strana žalobce domáhala, argumenty protistrany, výčet důkazů a jejich hodnocení případně další informace zmíněné v § 157 odst. 2 OSŘ. Jak už bylo popsáno v předcházející kapitole, rozhodce nemusí některý z předložených důkazů provést, přijde-li mu nadbytečný pro zjištění skutkového stavu věci. Neprovedení podaného důkazu by však měl uvést do odůvodnění.

Stejně jako u rozsudků je i u rozhodčích nálezů možné definovat několik druhů, přestože zákon tyto druhy nerozeznává. Odborná literatura rozlišuje rozhodčí nález konečný, částečný, mezitímní, doplňující a přezkumný. Většina těchto druhů má svůj původ v ustanoveních Občanského soudního řádu a do rozhodčího řízení se tak dostala skrze § 30 ZRR o jeho přiměřené aplikaci.

Konečný rozhodčí nález, jak už vypovídá název, je nález, kterým se končí celé rozhodčí řízení. Rozhoduje se v něm o všech nárocích, které byly v řízení uplatněny. Svou povahou je tak možné ho přirovnat k rozsudku podle § 152 odst. 2 věty první OSŘ: „*Rozsudkem má být rozhodnuto o celé projednávané věci*.“ Takto vydaný rozhodčí nález nelze považovat za konečný, je-li v rámci rozhodčí smlouvy uzavřena dohoda o možném přezkoumání nálezu jinými rozhodci, do doby než marně uplyne lhůta pro podání žádosti o přezkum rozhodnutí. Přezkum se považuje za součást rozhodčího řízení, a tak nelze říci, že vydáním nálezu rozhodčí řízení s konečnou platností končí. Není-li přezkum zahájen, nález se pak stává konečným.⁸⁶

Za částečný rozhodčí nález je možné považovat rozhodnutí vydané pouze o části nároku. Je-li vydáváno rozhodnutí jen o základu projednávané věci, jedná se o rozhodčí nález mezitímní. Použití těchto druhů rozhodčích nálezů nebrání žádná zásada či princip, který je uplatňován v rozhodčím řízení. Subsidiárně se tak používá § 152 odst. 2 věta

---

⁸⁶ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 832-833.

druhá OSŘ.⁸⁷ Částečný a mezitímní rozhodčí nález jako důsledek přiměřeného použití Občanského soudního řádu uvádí i Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 32 Odo 1528/2005.

Doplňujícím rozhodčím nálezem je rozhodováno o části řízení – o uplatněných nárocích, o kterých nebylo rozhodnuto, například z důvodu opomenutí. Dodatečný nález neslouží k opravě chyb učiněných v předchozím rozhodnutí. Takovou úlohu má opravný rozhodčí nález či opravné usnesení vydané podle § 26 ZRŘ. K vydání doplňujícího nálezu také není nutné další projednání věci a rozhodci o vydání rozhodují i bez návrhu.⁸⁸ Obdobný institut upravuje Občanský soudní řád v § 166, který umožňuje soudu vydat doplňující rozhodnutí. Ustanovení § 166 odst. 1 OSŘ tak stanovuje i lhůtu, po kterou je možné, aby účastník navrhnul doplnění rozsudku nebo soud rozsudek doplnil i bez návrhu. Přestože Zákon o rozhodčím řízení se k dodatečnému rozhodčímu nálezu nevyjadřuje a nabízí se tak analogické použití Občanského soudního řádu, právě otázka lhůt by v rozhodčím řízení měla být opomenuta. Vázanost rozhodců lhůtou k vydání dodatečného rozhodnutí by porušovala povinnost rozhodců vydat jasný a určitý rozhodčí nález. Plně se tak projeví význam přiměřeného použití Občanského soudního řádu, jak jej definuje § 30 ZRŘ. Obdobně se nepoužije ani část odst. 2 zmiňovaného paragrafu o doplnění rozhodnutí ve formě usnesení, neboť o meritu věci je rozhodováno ve formě rozhodčího nálezu.

Posledním jmenovaným druhem rozhodčích nálezů je rozhodčí nález přezkumný, jenž je výsledkem přezkumného řízení podle § 27 ZRŘ. Přezkumné řízení je podle zmiňovaného ustanovení součástí rozhodčího řízení a o jeho možném zahájení se strany musí dohodnout předem v rozhodčí smlouvě.

O existenci dosavadně jmenovaných druhů rozhodčích nálezů nejsou u odborné obce pochybnosti. To se však nedá říci u rozhodčího nálezu pro uznání. Odborná literatura dochází k rozličným názorům o přijatelnosti takových druhů rozhodčích nálezů. Protichůdné názory mají svůj základ v otázce, zda je možné ustanovení § 30 ZRŘ o přiměřeném použití Občanského soudního řádu vztáhnout k takovým institutům, jako

---

⁸⁷ „Jestliže to však je účelné, může soud rozsudkem rozhodnout nejdříve jen o její části nebo jen o jejím základu.“ (§ 152 odst. 2 věta druhá OSŘ).

⁸⁸ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 832-833.

je rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání. Připouštějí principy rozhodčího řízení využití těchto institutů nebo jejich analogické použití vylučují?

Rozsudek pro uznání dle § 153a OSŘ a rozsudek pro zmeškání dle § 153b OSŘ jsou specifickými druhy rozsudků. Jedná se o rozsudky, které jsou vydávané v řízení podobném zkrácenému řízení, a soud se v rámci skutkového zjištění omezuje na splnění všech předpokladů pro jejich vydání. Rozsudek pro uznání je vydáván v případech, kdy žalovaný v průběhu řízení uzná nárok, který je proti němu uplatňován, nebo nevyjádří-li se bez vážného důvodu ve lhůtě na výzvu soudu podle § 114b OSŘ či nedostaví-li se k přípravnému jednání podle § 114c OSŘ, i když byl řádně a včas předvolán. O možném následku vydání rozsudku pro uznání musí být žalovaný vždy poučen. Oproti tomu rozsudek pro zmeškání je vydáván tehdy, pokud se žalovaný, řádně obesaný a poučený, nedostaví k prvnímu jednání soudu ve věci.⁸⁹

Část odborné veřejnosti zastává názor, že tyto instituty nelze analogicky aplikovat v rozhodčím řízení. Jedním z představitelů takového názoru je A. Bělohlávek, který svůj postoj opírá v zásadě o dva důvody. Prvním z nich je nemožnost se proti vydanému nálezu odvolat. Rozsudek pro uznání a pro zmeškání jsou podle něj „*instituty, u nichž je nezbytná možnost přezkumu takového rozhodnutí z důvodu ochrany práv strany, která může – dokonce bez svého zavinění nebo i v důsledku pochybení fóra – být zbavena svých práv. Na takovou situaci sice dopadá důvod pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) RozŘ, avšak řízení o zrušení RN nelze považovat za druhoinstanční přezkum, který je i přes omezený dosah takového přezkumu u rozsudků pro uznání a rozsudků pro zmeškání nezbytný a je zapotřebí ho považovat za součást procesního ordre public.*“⁹⁰ Dále upozorňuje na omezené možnosti rozhodců při doručování a kogentní zásadu rozhodčího řízení o poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám. Právě poslední zmíněná zásada je podle Bělohlávka zcela v rozporu s postupem soudu při vydávání rozsudků pro uznání a pro zmeškání. K dodržení zásady stejné příležitosti strany k uplatnění práv rozhodce vždy musí zkoumat skutkový stav věci, musí tak věc projednat, provádět dokazování aj. Naopak soud využívá „*fikci správnosti skutkových tvrzení obsažených v žalobě, která tak není zapotřebí dokazovat*“⁹¹. Důsledkem

---

⁸⁹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. s. 81, 270-271, 339.

⁹⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 689-690.

⁹¹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 690.

obligatorního projednání věci tak nemůže být přijetí pasivity strany jako forma uznání nároku. Analogie v rozhodčím řízení tak není podle Bělohávkova přípustná.

Opačný názor zastává například L. Lisse, který svůj postoj opírá o přiměřené použití úpravy obsažené v Občanském soudním řádu. S odkazem na § 30 ZRŘ se tak k rozhodčímu nálezu pro uznání analogicky použije ustanovení § 153a, § 114b odst. 1 a odst. 5 OSŘ o výzvě k vyjádření a poučení o následcích nevyhovění takové výzvy, případně § 153b OSŘ k rozhodčímu nálezu pro zmeškání. Dále dodává, že v rozhodcovské praxi bývá s odůvodněním rychlosti řízení zkrácena doba pro vyjádření. Změna kogentně určené 30 denní délky doby k vyjádření je přípustná opět pouze z hlediska přiměřené aplikace Občanského soudního řádu.⁹²

Názor autorky této práce leží někde uprostřed protichůdných závěrů v komentářové literatuře. Autorka souhlasí s Bělohávkem v té oblasti, že obecné soudy mají širší možnosti doručení písemnosti. Rozhodce jen stěží (nebo s velkou časovou náročností) může např. získat výpis z centrální evidence osob. Pravděpodobnost situace, že strana sporu, která by byla činná a hájila by svá práva, tak neučiní jen z toho důvodu, že se o probíhajícím řízení nedozví, je tedy v případě rozhodčího řízení větší. Na druhou stranu nelze chránit nečinnost strany, protože tak bychom v absurdním případě dovedli, že strana svou cílenou nečinností bude úspěšně mařit účel rozhodčího řízení, kterým je bezesporu vydání rozhodčího nálezu v procesně co možná nejkratší lhůtě. Pro existenci rozhodčího řízení tedy musí existovat postup, jak daný spor rozhodnout i v případě nečinnosti jedné ze stran. Dle názoru autorky totiž povinnost poskytnout všem stranám stejnou příležitost k uplatnění práv naplní rozhodce již tím, že všechny dotčené strany o probíhajícím rozhodčím řízení a způsobu jeho vedení informuje a též je seznámí s žalobními nároky. Je svobodnou vůlí každého účastníka, nejen rozhodčího řízení, se řízení nezúčastňovat. Podle názoru autorky rozhodce poskytne rovná práva takovému účastníku tím, že straně písemnost řádně doručí a toto doručení je možné nezvratně prokázat.

Autorka práce však nesouhlasí s Bělohávkem a naopak se přiklání k Lissemu, když pasivitě žalovaného v případě řádného doručení výzvy a poučení přiznává význam

---

⁹² LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 478.

uznání nároků žalobce. Fikce uznání dle § 114b odst. 5 OSŘ není podle autorky v rozporu s kogentní zásadou o poskytnutí stejné příležitosti straně k uplatnění jejích práv. Rozhodce tak může žalované straně zaslat výzvu k vyjádření, ve které ji vyzve, aby se v uvedené lhůtě⁹³ vyjádřila k řízení, a nevyjádří-li se, bude mít rozhodce za to, že žalovaná strana nárok uznává. Uvedenou lhůtou tak rozhodce poskytne straně příležitost k hájení svých práv. Dále přistoupí k hodnocení podání a důkazů, které má k dispozici, aby zjistil skutkový stav věci. Rozhodce v takové situaci bude pravděpodobně mít k dispozici pouze podklady od jedné strany a lze očekávat, že tyto podklady budou prokazovat zejména její tvrzení. Rozhodce tedy nemůže více, než přezkoumat elementární platnost a souvislost takových podkladů a posoudit, zda tvrzení a požadavky strany jsou s nimi v souladu. Na otázku zda se tak jedná o rozhodčí nález pro uznání, musí autorka odpovědět negativně, jde-li o jeho krystalickou podobu. Připustí-li se však, že právě fikce uznání vede k úspěchu žalobcovy strany, neboť i po přezkoumání důkazů nebude zpravidla pochyb o jeho nároku, bude se jednat o rozhodnutí pro uznání v jeho kvazipodobě.

K otázce přípustnosti rozhodčího nálezu pro uznání se nevyjadřuje ani judikatura. Je však možné nalézt rozhodnutí Nejvyššího soudu, která s pojmem „rozhodčí nález pro uznání“ pracují, byť se výslovně nezabývají samotnou přípustností takový nález vydat.⁹⁴ Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 392/2011 dokonce hovoří o rozhodčím nálezu koncipovanému stejně jako rozsudek pro uznání, tedy ve smyslu § 153a OSŘ, který byl odůvodněn stejným způsobem, jakým se takové rozsudky odůvodňují.⁹⁵ Avšak vzhledem k tomu, že se tyto rozhodnutí soudu zabývají rozhodčím nálezem pro uznání jen velice okrajově a není to jejich meritem věci, je nutné taková rozhodnutí posuzovat spíše jako podpůrný argument než jako jasný důkaz o názoru soudů na tuto otázku.

---

⁹³ Tato lhůta může být oproti § 114b odst. 2 OSŘ modifikována.

⁹⁴ Např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2015, sp. zn. 23 Cdo 297/2015. [cit. 03. 03. 2017].

⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 392/2011. [cit. 03. 03. 2017].

Smír v podobě rozhodčího nálezu

Rozhodčím nálezem mohou strany uzavřít i smír.⁹⁶ Nejedná se však o další druh rozhodčího nálezu, spíše je tím vyjádřen obsah samotného nálezu, který ve výrokové části zahrnuje dohodu stran o meritu sporu. Ke smírnému řešení sporu vyzývá rozhodce strany v průběhu celého řízení. Dohodnou-li se na smíru, mohou tak učinit mimo rozhodčí řízení nebo v jeho rámci. Uzavření smíru v podobě rozhodčího nálezu je pro strany výhodnější, neboť má stejné účinky jako soudní rozsudek, nabývá právní moci a vykonatelnosti a může tak být plnohodnotným titulem pro výkon rozhodnutí.⁹⁷

Odborná literatura se opětovně liší v názoru na přípustnost analogického použití Občanského soudního řádu. Ustanovení § 99 OSŘ normuje možnost skončení řízení soudním smírem, kdy smír, neodporuje-li právním předpisům, je schvalován soudem ve formě usnesení. Lisse se k analogickému použití přiklání s odůvodněním, že ZRŘ v § 24 o smírném řešení sporu neupravuje způsob, kterým by měl rozhodce postupovat.⁹⁸ Bělohávek naopak vidí v aplikaci § 99 OSŘ do rozhodčího řízení nepřijatelný institut. Upozorňuje, že rozhodce je povinen věc meritorně projednat a vést ve věci dokazování předtím, než vyhová stranám v žádosti o vydání rozhodčího nálezu obsahující smírné řešení ve výroku nálezu. Ve vztahu k § 99 OSŘ se tak jedná jen o vzdálenou obdobu.⁹⁹

Autorka souhlasí, že se nejedná o dva totožné instituty, které je možné volně zaměňovat. Avšak dodává, že zákon očividně nestanovuje detailní postupy k uzavření „rozhodcovského smíru“, a je tedy na místě ustanovení Občanského soudního řádu použít toliko přiměřeně, aby tím nebyly porušeny principy rozhodčího řízení. Autorka se tak domnívá, že je správné aplikovat některé části ustanovení upravující soudní smír na postup při uzavírání smíru v rozhodčím řízení. Je jím např. § 99 odst. 1 OSŘ, v jehož důsledku by při pokusu o smír rozhodce měl se stranami věc probrat a upozornit je na právní úpravu.¹⁰⁰ Stejně tak znění § 99 odst. 2 OSŘ ve větě první za středníkem, kdy rozhodce nevyhová žádosti o vydání rozhodčího nálezu, jehož obsahem je smír, který je

---

⁹⁶ § 24 odst. 2 Zákona o rozhodčím řízení.

⁹⁷ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. § 24.

⁹⁸ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 486-492.

⁹⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 903-907.

¹⁰⁰ Obdobný názor zastává LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 488.

v rozporu s právními předpisy.¹⁰¹ Naopak se ve vztahu k rozhodčímu smíru nepoužije ta část ustanovení § 99 OSŘ, která stanovuje, že soud schvaluje smír usnesením, neboť Zákon o rozhodčím řízení umožňuje uzavření smíru toliko v podobě rozhodčího nálezu. Vzhledem k tomu, že se jedná jen o přiměřené použití Občanského soudního řádu, postrádá podle autorky opodstatnění argument, že pro vydání nálezu je nutné věc projednat a zhodnotit důkazy. Právě zákonem stanovená přiměřenost znamená, že musí být dodržovány postupy platné pro rozhodčí řízení. Je-li tak nutné k vydání rozhodčího nálezu věc projednat, není této povinnosti rozhodce oprostěn ani v případě vydání nálezu obsahujícího smírné řešení stran.

Usnesení

Druhým způsobem ukončení rozhodčího řízení je vydání usnesení. Na rozdíl od rozhodčího nálezu, kdy rozhodčí řízení končí jeho právní mocí, v případě vydání usnesení rozhodčí řízení končí už jeho doručením. Důvodem k jeho vydání bude zpravidla zastavení řízení pro nedostatek pravomoci rozhodce k projednání sporu podle § 15 odst. 1 ZRŘ nebo v případě zpětvzetí žaloby.¹⁰²

Pouze rozhodčí nález je de lege lata způsobilý nabývat právní moc a být soudně vykonatelný. S tímto jazykovým výkladem zákona se však neztotožnil Nejvyšší soud, který se zabýval vykonatelností usnesení a schopností usnesení být způsobilým exekučním titulem. „Podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. c/ zákona č. 120/2001 Sb. je exekučním titulem rozhodčí nález, který se stal vykonatelným (srov. § 28 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb.). Jestliže rozhodčím nálezem, jenž meritorně řeší majetkový spor, bylo rozhodnuto také o odměně a náhradě nákladů rozhodčího řízení, je nepochybné, že i v této části, jež má povahu usnesení, jde o způsobilý podkladový titul. Pak ovšem – a v tom se odvolací soud nemýlil – také usnesení, jímž se ve smyslu § 23 zákona č. 216/1994 Sb. končí rozhodčí řízení (bez meritorního rozhodnutí majetkového sporu), je (nikoliv podle písmene g/, nýbrž také podle písmene c/ ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb.) – ukládá-li povinnost plnit – způsobilým titulem, nabylo-li vykonatelnosti. (...) Exekučním

---

¹⁰¹ Stejný závěr vyplývá i ze znění zákona o rozhodčím řízení § 25 odst. 3 „Při rozhodování se rozhodci řídí hmotným právem pro spor rozhodným“

¹⁰² OLÍK, Miloš. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. § 23 k písm. b).

titulem – jak již bylo shora zmíněno – je usnesení o zastavení rozhodčího řízení (§ 23 zákona č. 216/1994 Sb.), jímž bylo uloženo straně sporu (povinné) zaplatit rozhodci (oprávněnému) odměnu. Zákon č. 216/1994 Sb. nebo jiný obecně závazný právní předpis nezakazuje o takovém vedlejších (nemeritorním) plnění rozhodčím nálezem nebo usnesením rozhodnout.“¹⁰³

Podle výše zmiňovaného rozhodnutí Nejvyšší soud nevidí problematickým vykonatelnost usnesení ani se nepozastavuje nad výrokem usnesení stanovujícím straně rozhodčího řízení povinnost plnit. Avšak právě tento poslední důvod je jedním z nejrozšířenějších argumentů odborné veřejnosti, která zastává odlišný právní názor, než je uveden ve zmíněném rozhodnutí Nejvyššího soudu.¹⁰⁴ Názor Odborné veřejnosti se odvíjí od jazykového výkladu právních norem. Jak již bylo řečeno výše, Zákon o rozhodčím řízení hovoří ve vztahu k právní moci a vykonatelnosti pouze o rozhodčím nálezu. Rovněž zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) ve znění pozdějších předpisů v § 40 odst. 1 písm. c) uvádí mezi exekučními tituly pouze vykonatelný rozhodčí nález. Ustanovení § 23 ZRŘ odborná veřejnost vykládá tak, že rozhodce rozhoduje ve formě rozhodčího nálezu v případě, kdy se jedná o meritorní rozhodnutí a dále o rozhodnutí, kdy je straně rozhodčího řízení ukládána nějaká povinnost, naopak v podobě usnesení se rozhoduje v případech, kdy se nevydává rozhodčí nález tj. ani v případě rozhodnutí o nákladech řízení. „Právě v souvislosti s tím, že usnesení o skončení řízení nenabývá právní moci, souvisí též to, že usnesením nelze rozhodovat o stanovení žádné povinnosti stranám, tj. nelze ani uložit povinnost k náhradě nákladů řízení, a přiměřené použití OSŘ v tomto ohledu nepřichází v úvahu“¹⁰⁵ Byť by tedy byly dány důvody pro vydání usnesení dle § 23 písm. b) ZRŘ, je podle odborné veřejnosti nutné z důvodu výroku o nákladech řízení skončit řízení v podobě rozhodčího nálezu.

Dalším důvodem svědčícím proti je závěr, že tento postup rovněž brání uložení straně jakékoliv povinnosti vydáním rozhodnutí, které by nemohlo být přezkoumáno

---

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 168/2005. [cit. 15. 03. 2017].

¹⁰⁴ Srov. VRCHA, Pavel. Usnesení vydané rozhodcem jako exekuční titul. a rovněž též BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. nebo OLÍK, Miloš. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

¹⁰⁵ BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. s. 837.

soudem. Zákon o rozhodčím řízení totiž v § 31 umožňuje, aby strana podala návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem, nehovoří však o usnesení nebo obecně o rozhodnutí v rozhodčím řízení. Pokud by soud dovodil, že usnesení, kterým se rozhodčí řízení končí, může obsahovat výrok ukládající povinnosti stranám rozhodčího řízení, je rovněž nutné, aby byl umožněn přezkum a tedy i soudní zrušení takového usnesení. Zákon o rozhodčím řízení však takovou možnost nestanovuje. Jestliže by soudy rozhodly, v důsledku takového usnesení, že nemají rozhodovací pravomoc s odůvodněním, že přezkoumávané rozhodnutí není ve formě rozhodčího nálezu, došlo by k omezení základního práva strany rozhodčího řízení na soudní ochranu. K tématu přezkoumání usnesení soudem se opět vyjadřuje judikatura, kdy Ústavní soud dovodil, že přezkoumání usnesení je možné pouze v případě, kdy se jedná o spor, který se nedotýká vztahu mezi stranami rozhodčí smlouvy, ale mezi rozhodcem potažmo rozhodčím soudem a jednou ze stran. Tento postup pak podle Ústavního soudu neobchází § 31 ZRŘ. *„Ústavní soud již několikrát vyslovil, že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem.“*¹⁰⁶ V tomto konkrétním případě, tedy ve sporu mezi rozhodcem a stranou rozhodčího řízení, tak dochází k odchýlení se od doktríny, že soudní přezkum je možný jen v případě rozhodčího nálezu, a soud smí přezkoumat i usnesení vydané v rámci rozhodčího řízení. *„Konečně třeba uvést, že není bez významu, že důsledky naplnění důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu ve výčtu podle § 31 zákona o rozhodčím řízení se vždy v nějaké formě dotýkají sféry obou stran rozhodčí smlouvy.“*¹⁰⁷ Naproti tomu v případě sporu mezi rozhodcem a stranou rozhodčího řízení tomu tak není. Přezkum usnesení tak podle Ústavního soudu není vyloučen neb se nejedná o přezkum podle § 31 ZRŘ.

Současný stav, kdy se právní úprava ve svém jazykovém výkladu liší od judikatury, navozuje značnou právní nejistotu. Autorka souhlasí, že výklad právních

---

¹⁰⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 1794/10. [cit. 15. 03. 2017].

¹⁰⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 2407/13. [cit. 15. 03. 2017].

norem je nutné činit nikoliv pomocí jazykového výkladu, nýbrž teleologického, a dbát tak smyslu a účelu konkrétního zákona. Přesto právě nepřesnost vyjádření některých ustanovení Zákona o rozhodčím řízení dává širokou možnost ke spekulacím o jejich výkladu. Jedním z takových ustanovení je právě § 23 písm. b) ZRŘ, které říká, že rozhodčí řízení končí doručením usnesení v těch případech, kdy se nevydává rozhodčí nález, avšak nestanovuje taxativní výčet případů, kdy se rozhodčí nález nevydává, nebo popřípadě výčet, kdy se nález vydává. Vezmeme-li v úvahu přiměřené použití Občanského soudního řádu, pak § 167 OSŘ uvádí, že usnesením se rozhoduje mj. o nákladech řízení. Rozhodnutí o nákladech řízení stanovuje straně určitou povinnost. Avšak vzhledem k již zmíněným ustanovením o nemožnosti usnesení nabýt právní moci a vykonatelnosti by takové usnesení nemohlo být vymáháno, tedy není možné o nákladech řízení vydat rozhodnutí ve formě usnesení. Tato právní konstrukce, kterou zastávají přední právní odborníci zabývající se problematikou rozhodčího řízení, se pro laika může jevit velice obtížná. Soudní judikatura je navíc s tímto jazykovým výkladem v rozporu. De lege ferenda by bylo vhodné, aby Zákon o rozhodčím řízení buď 1) výslovně určil, že v případě rozhodnutí o povinnostech alespoň jedné ze stran rozhodčího řízení se toto rozhodnutí vydává formou rozhodčího nálezu nebo 2) přiznal usnesení, kterým se rozhodčí řízení končí, vykonatelnost a současně umožnil zrušení usnesení soudem.

Oprava chyb a zřejmých nesprávností

Obdobně jako Občanský soudní řád v § 164 upravuje opravu chyb v rozsudku, Zákon o rozhodčím řízení tak činí v případě rozhodčího nálezu ustanovením § 26. Může se jednat o chyby v psaní, v počtech nebo jiné zřejmé nesprávnosti, které opraví rozhodci nebo stálý rozhodčí soud kdykoliv po vydání rozhodnutí. Pojem „jiné zřejmé nesprávnosti“ je možné definovat jako „přehlédnutí, čili neúmyslné jednání, kdy určitá část rozhodnutí by byla v logickém či formálním rozporu s částmi ostatními nebo písemně zachyceným průběhem řízení“¹⁰⁸. Zákon stanovuje náležitosti opravného rozhodnutí stejně jako u rozhodčích nálezů. Opravné rozhodnutí musí mít písemnou podobu, být

---

¹⁰⁸ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 318.

schváleno většinou rozhodců, podepsáno a doručeno stejně jako rozhodčí nález. Přestože zákon výslovně mluví o rozhodčím nálezu, analogicky je možné tento postup aplikovat i na usnesení. Dle § 26 ZRŘ přistoupí rozhodce k opravě na žádost kterékoliv ze stran. V případě podpůrného použití Občanského soudního řádu však rozhodci mohou přistoupit k opravě i bez návrhu. V důsledku toho, že Zákon o rozhodčím řízení nezmiňuje formu opravného rozhodnutí, přicházejí v úvahu obě podoby rozhodnutí – rozhodčí nález i usnesení. Soud sice o opravě chyb v rozsudku rozhoduje usnesením, ale je jen na uvážení rozhodce, k jaké formě rozhodnutí se přikloní. Bělohlávek k tomu dodává, že rozhodnutí opravným rozhodčím nálezem dává větší pocit jistoty a předchází možným problémům při výkonu rozhodčího nálezu.¹⁰⁹

4.6 Přezkum rozhodčího nálezu

Jedním ze způsobů, jak zachovat stranám stejnou úroveň ochrany jako před obecnými soudy, je využití institutu upraveného v § 27 ZRŘ – přezkum rozhodčího nálezu. Toto ustanovení umožňuje stranám dohodnout si jedinou formu opravného prostředku, kterou Zákon o rozhodčím řízení povoluje. Přezkumné řízení je součástí rozhodčího řízení a rozhodci se tak řídí normami o průběhu řízení nebo dohodou stran o postupu v řízení. Dohoda stran o přezkoumání nálezu jinými rozhodci musí být součástí rozhodčí smlouvy a platí tak o ní stejné podmínky jako pro samotnou rozhodčí smlouvu. Dle § 3 ZRŘ musí být dohoda stran o přezkumu stejně jako rozhodčí smlouva v písemné podobě.

Žádost o přezkum může podat kterákoliv ze stran nebo i obě. Strana, zpravidla ta, která se cítí být na svých právech zkrácena, ve lhůtě požádá o přezkum vydaného rozhodčího nálezu. Rozhodčí smlouva ve vztahu k přezkumu může obsahovat i pravidla pro jmenování rozhodců. Není ani vyloučeno, aby přezkum byl veden větším počtem rozhodců, než který projednával věc v předchozím řízení. Není-li stanoven způsob jmenování, jmenuje strana svého rozhodce a žádost o přezkum spojí s výzvou druhé straně, aby tak rovněž učinila. Vždy však musí být dodržena zásada, že rozhodce, který

---

¹⁰⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 980-982.

se podílel na vydání rozhodčího nálezu, nemůže být členem senátu, který takový rozhodčí nález přezkoumává. Předmětem přezkumu může být jen rozhodčí nález a nikoliv například usnesení podle § 23 písm. b) ZRŘ, kterým se řízení končí. Rozhodci mají za úkol přezkoumat věcnou i procesní správnost meritorního rozhodnutí, závěry předchozích rozhodců o skutkovém stavu a právním posouzení věci, dokonce i podmínky pro samotnou existenci rozhodčího řízení. Mohou tak provádět důkazy či si dokonce vyžádat jejich doplnění. Během tohoto jednání se rozhodci musí řídit pravidly pro rozhodčí řízení, a tak vzhledem k dobrovolnosti poskytnutí důkazů upravené v § 20 odst. 1 ZRŘ záleží na stranách řízení, jestli žádosti na doplnění vyhoví.

Výsledkem činnosti rozhodců je vydání přezkumného rozhodnutí. Rozhodnutí může mít formu rozhodčího nálezu nebo i usnesení. Výsledným rozhodnutím lze rozhodnout odlišně od přezkoumávaného nálezu nebo přezkoumávaný nález potvrdit. Rozhodci mohou současně přezkoumávaný rozhodčí nález zrušit, a to z důvodů, pro které by mohl být zrušen soudem. Vydáním přezkumného rozhodčího nálezu a následným doručením nabývá nález právní moci a stává se vykonatelným exekučním titulem.¹¹⁰

Na rozdíl od řádného opravného prostředku v civilním procesu nemůže být přezkoumávaný rozhodčí nález vrácen původním rozhodcům k novému projednání. Přesto má přezkumné řízení s řízením odvolacím několik společných rysů. Například vzhledem k volnosti smluvní vůle stran v rozhodčí smlouvě mohou strany určit dokonce pouze několik přípustných důvodů pro podání žádosti o přezkum.¹¹¹ Vzhledem k tomu, že Zákon o rozhodčím řízení důvody pro přezkum nestanovuje, absence dohody znamená naprostou volnost ve zvolení příčiny pro podání žádosti o přezkum. Další podobností je, že rozhodci přihlédnou pouze k argumentaci a důkazům, které strany podaly již v „prvním řízení“.¹¹² Tím samozřejmě není vyloučena možnost vyžádat si dodatečné podklady. Dalším případem je podobnost při přezkoumání jen části nálezu. Strana může žádat o přezkum jen jednoho výroku, tedy pouze části rozhodčího nálezu a pouze tato část bude předmětem přezkumu, stejně jako odvolací soud „*projedná věc v mezích, ve kterých se*

---

¹¹⁰ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. k § 27.

¹¹¹ Srov. § 205 odst. 2 Občanského soudního řádu, důvody odvolání.

¹¹² Srov. § 205a Občanského soudního řádu.

dovolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí“.¹¹³ V neposlední řadě má institut přezkumu analogickou funkci jako odvolání k soudu vyšší instance, kde je typická dvouinstančnost řízení. Nelze tedy připustit možnost přezkoumání přezkumného rozhodčího nálezu.¹¹⁴

Rozhodčí řízení je primárně, na rozdíl od soudního řízení, řízením jednoinstančním. Zákon však v § 27 umožňuje stranám dohodnout se na přezkumu rozhodčího nálezu a tím tak dát vzniknout jakési druhé instanci. Přezkum rozhodčího nálezu je smluvním ujednáním a nelze ho zaměňovat se zrušením rozhodčího nálezu soudem podle § 31 ZRŘ, kdy návrh strany soudu na zrušení rozhodčího nálezu může být zaslán i bez předchozí dohody stran. Druhý podstatný rozdíl tkví ve způsobu zkoumání rozhodčího nálezu, kdy rozhodci v rámci přezkumu zkoumají skutkový stav věci a mohou věc opětovně projednat.

Právní moc konečného rozhodnutí dochází ke skončení rozhodčího řízení a tedy i k zamezení jakéhokoliv dalšího postupu ve smyslu § 30 ZRŘ. Zákon o rozhodčím řízení dále upravuje Zrušení rozhodčího nálezu soudem a Zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí. V těchto institutech může soud obdobně použít normy Občanského soudního řádu podle § 44 ZRŘ.

---

¹¹³ Srov. § 212 Občanského soudního řádu.

¹¹⁴ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 988 - 991.

5. Zrušení rozhodčího nálezu

Zákon o rozhodčím řízení neupravuje žádný řádný nebo mimořádný opravný prostředek proti konečnému rozhodnutí rozhodce, před kterým se řízení koná. Za určitou analogickou funkci opravného prostředku lze označit institut přezkumu rozhodčího nálezu. Avšak za opravný prostředek zcela jistě nelze považovat institut zrušení rozhodčího nálezu soudem upravený v § 31 a násl. ZRŘ. K tomuto závěru došel i Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 30. října 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007.

Soud přezkoumává rozhodčí nález v rámci své kontrolní funkce. *„Rozsah této kontroly přitom musí být pečlivě vyvážen tak, aby na jedné straně nebylo popřeno pravidlo, že i v řízení před rozhodci má být poskytována právní ochrana, a na straně druhé aby tím nebyly setřeny výhody rozhodčího řízení, a tak i jeho praktická využitelnost.“*¹¹⁵ Soudní přezkum rozhodčího nálezu je zaměřen na kontrolu splnění základních podmínek pro zahájení rozhodčího řízení, jeho průběh a vydání konečného rozhodnutí. Soud tak zjišťuje, jestli je dána pravomoc rozhodce spor rozhodnout, jestli nedošlo k procesnímu pochybení v řízení či jestli rozhodčí nález neodsuzuje stranu k plnění nemožnému, nedovolenému či druhou stranou nežádanému. Účelem přezkumu je zjistit, jestli lze rozhodčímu nálezu přiznat účinky pravomocného soudního rozhodnutí ve smyslu § 28 odst. 2 ZRŘ a současně *„zda byly splněny základní podmínky pro projednání a rozhodnutí věci rozhodci, tedy základní podmínky pro to, aby bylo suspendováno ústavní právo domáhat se svých práv u nestranného a nezávislého soudu“*¹¹⁶. V opačném případě dochází ke zrušení rozhodčího nálezu soudem. Ve výše citovaném rozsudku Nejvyšší soud rovněž konstatoval, že soudní přezkum rozhodčího nálezu se netýká jeho věcné správnosti. Přezkoumávat správnost skutkových zjištění by tak znamenalo popření podstaty rozhodčího řízení.

Podle již zmiňovaného ustanovení § 31 ZRŘ je k podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu aktivně legitimována pouze strana rozhodčího řízení. Ze zákona jasně vyplývá, že návrh na zrušení nemůže podat například vedlejší účastník, jak lze ostatně vyčíst i z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016 sp. zn. 23 Cdo 5761/2015. Obě

---

¹¹⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07. [cit. 03. 03. 2017].

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007. [cit. 03. 03. 2017].

strany rozhodčího řízení se pak stávají stranami řízení před soudem. Vedlejší účastník z rozhodčího řízení, byť nemá právo podat návrh na zrušení rozhodčího řízení, může zasahovat do řízení před soudem, osvědčí-li svůj právní zájem a stane se tak vedlejším účastníkem v soudním řízení. Určité nejasnosti vyvolává osoba rozhodce v pozici vedlejšího účastníka. Rozhodce je povinován jednat nestranně a zachovávat mlčenlivost¹¹⁷, a právě tyto povinnosti by mohly být v rozporu s podstatou vedlejšího účastenství. Povinnost mlčenlivosti není zákonem nikterak ohraničena a přetrvává tak i po skončení rozhodčího řízení, pokud jí není rozhodce zproštěn. Rozhodce jako vedlejší účastník by měl dbát, aby tuto zákonem mu uloženou povinnost neporušil. Vedlejší účastenství rozhodce může zakládat pochybnost nad jeho nestranností v samotném rozhodčím řízení, neboť vedlejší účastník se staví k jedné ze stran v řízení a tu podporuje. Je-li tak vznesena námitka nepřijatelnosti vedlejšího účastníka, soud by měl primárně zvážit právní zájem rozhodce na této účasti. Dojde-li ke zrušení rozhodčího nálezu v případě porušení právní povinnosti, je rozhodce odpovědný za škodu vzniknuvší osobě, která byla rozhodčím nálezem negativně dotčena na svých právech.¹¹⁸ Obecně je tak možné říci, že rozhodce vždy má právní zájem na tom, aby byl rozhodčí nález zachován.

Návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem je možné podat proti pravomocnému rozhodčímu nález podle § 23 písm. a) ZRŘ nebo i proti pravomocnému smíru ve formě rozhodčího nálezu podle § 24 odst. 2 ZRŘ. Z podstaty uzavřeného smíru vyplývá, že nemůže dojít ke zrušení takového rozhodčího nálezu ze všech důvodů uváděných v § 31 ZRŘ. Návrh na zrušení smíru smí být podán jen z důvodů podle § 31 písm. a), d) a f), ostatní důvody jsou vyloučeny. Návrh na zrušení je možné podat i proti mezitímnímu nebo částečnému rozhodčímu nález a není tedy nutné návrh vázat pouze na konečný rozhodčí nález. Rozhodčí řízení i po podání návrhu na zrušení stále pokračuje a rozhodci mohou o zbývajících otázkách rozhodnout konečným nálezem. Dojde-li však ke zrušení částečného nebo mezitímního rozhodčího nálezu z důvodu vad rozhodčí smlouvy upravené v § 31 písm. a) a b) ZRŘ, jsou rozhodci povinni usnesením zastavit řízení, neboť dojde k situaci, kdy rozhodci nemají pravomoc k rozhodování. Rozhodčí řízení tak z důvodu nearbitrability sporu či neplatnosti rozhodčí smlouvy nemůže pokračovat, a to

---

¹¹⁷ Viz. § 1 písm. a) a § 6 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

¹¹⁸ VLASTNÍK, Jirí. K odpovědnosti rozhodce v českém právu.

ani před jinými rozhodci. K řešení sporu pak dojde před soudem. Dojde-li ke zrušení z jiných důvodů, může být zahájeno nové řízení před rozhodci ať už stejnými či jinými.¹¹⁹

Kterákoli ze stran rozhodčího řízení může podat návrh na zrušení nejdéle do tří měsíců ode dne, kdy jí byl rozhodčí nález doručen. Návrh musí obsahovat všechny náležitosti podání podle § 42 odst. 4 a § 79 OSŘ a dále označení rozhodčího nálezu, kterého se návrh týká, a důvodu, pro který je podle žalobce možné rozhodčí nález zrušit. Ve vztahu k důvodům nese břemeno tvrzení a důkazní výhradně žalobce. Soud však není označeným důvodem, pro který je dle žalobce možné zrušit rozhodčí nález, vázán a může se uchýlit k jeho přehodnocení. K tomuto názoru došel Nejvyšší soud, který konstatoval, že: „*Ve sporném řízení, které je ovládáno dispoziční zásadou, platí že soud je vázán žalobou. (...) Není však překročením návrhu, jestliže soud skutek, který byl předmětem řízení, posoudí po právní stránce jinak, než to učinil žalobce, a jestliže na základě takového právního posouzení věci přizná žalobci požadované plnění (...) Soud tedy není při posuzování věci vázán právním názorem žalobce.*“¹²⁰ Závěr Nejvyššího soudu je tedy takový, že pohybuje-li se soud v rámci vymezeného skutku a žalobního petitu, může dospět i ke změně právního důvodu, pro který je možné zrušit rozhodčí nález, než který označil navrhovatel v odůvodnění svého návrhu.

5.1 Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu soudem

Zákon o rozhodčím řízení v § 31 uvádí, že soud zruší rozhodčí nález, jestliže:

- a) „*byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,*
- b) *rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje,*
- c) *ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem,*
- d) *rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců,*
- e) *straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat,*

---

¹¹⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1061, 1073-1074.

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 32 Odo 1528/2005. [cit. 3. 3. 2017]

- f) rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému,
- g) se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení.“

Ustanovení § 31 ZRŘ nově od účinnosti novely č. 258/2016 Sb. upravuje sedm důvodů, pro které soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález. Došlo tak k odstranění dvou zrušovacích důvodů, které se týkaly spotřebitelských smluv. Zvláštní důvody pro spotřebitelské spory byly do zákona zavedeny zákonem č. 19/2012 Sb. s účinností od 1. 4. 2012 z důvodu širší ochrany spotřebitele,¹²¹ avšak důvod jejich zrušení není v žádné důvodové zprávě uveden.

V současnosti je možné důvody pro zrušení rozhodčího nálezu soudem rozdělit do tří kategorií, které se týkají „a) vad rozhodčí smlouvy; b) vad samotného rozhodčího řízení; a c) vad vlastního rozhodčího nálezu.“¹²² K vadám rozhodčí smlouvy se řadí písm. a) a b) § 31 ZRŘ o uzavření neplatné rozhodčí smlouvy z důvodu nearbitrability sporu podle § 2 odst. 1 a 2 ZRŘ či neplatné z jiného důvodu nebo byla-li rozhodčí smlouva zrušena nebo se na dohodnutou věc nevztahuje. Do vad rozhodčího řízení spadají důvody o účasti rozhodce, který nebyl povolán k rozhodování nebo neměl způsobilost být rozhodcem podle písm. c) § 31 ZRŘ; o usnesení se na rozhodčím nálezu méně než nadpoloviční většinou rozhodců podle písm. d) § 31 ZRŘ a o neposkytnutí možnosti straně věc před rozhodci projednat podle písm. e) § 31 ZRŘ. K vadě rozhodčího nálezu lze přiřadit takovou situaci, kdy rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému jak uvádí písm. f) § 31 ZRŘ. Zvláštním důvodem je zrušení rozhodčího nálezu soudem, „jestliže se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení“¹²³. Tento důvod je případně možné podřadit pod vady rozhodčího řízení, neboť důvodem pro obnovu řízení je objevení nových skutečností, které ačkoliv existovaly již v průběhu rozhodčího řízení, nemohly být použity. Přestože

---

¹²¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [cit. 3. 3. 2017].

¹²² SEDLÁČEK, Miroslav. Zrušení rozhodčího nálezu soudem de lege lata.

¹²³ § 31 písm. g) zákona o rozhodčím řízení.

Zákon o rozhodčím řízení výrazně podporuje autonomii vůle stran a umožňuje stranám výrazně zasahovat do průběhu rozhodčího řízení, důvody podle § 31 ZRŘ jsou stanoveny kogentně a nelze je rozšiřovat nebo naopak redukovat.

5.1.1 Vady rozhodčí smlouvy

Základním předpokladem pro projednání sporu před rozhodci je platná rozhodčí smlouva o předmětu, o němž lze rozhodčí smlouvu uzavřít. *Vadami rozhodčí smlouvy* lze souhrnně označit dva důvody vyjádřené v § 31 písm. a) a b) ZRŘ. Prvním předpokladem je uzavření rozhodčí smlouvy ve sporu, jenž není arbitrabilní, a druhým je uzavření rozhodčí smlouvy, která je však z jiného důvodu neplatná.

Arbitrabilita sporu neboli přípustnost projednání sporu v rozhodčím řízení je v zákoně vyjadřována ustanoveními § 1 a § 2 odst. 1 a 2 ZRŘ. Obecně se rozlišuje arbitrabilita objektivní, která představuje „*okruh otázek připuštěných právním řádem k řešení před rozhodci*“¹²⁴, a arbitrabilita subjektivní, jako zúžení okruhu otázek spadajících do objektivní arbitrability samotnými stranami. Aby byl spor arbitrabilní, musí kumulativně splňovat několik znaků.

V prvé řadě se musí jednat o majetkové spory mezi stranami rozhodčí smlouvy. Přestože Zákon o rozhodčím řízení nedefinuje výraz *majetkový spor*, právní teorie i soudní praxe dovodily, že se jedná „*o všechny spory, které se svým předmětem přímo odrážejí v majetkové sféře stran a týkají se subjektivních práv, s nimiž mohou účastníci disponovat*“¹²⁵. Z této definice vyplývá, že za majetkový spor se považují i spory týkající se nemovitostí (např. vyklizení bytu) nebo spory z pracovněprávního vztahu mající majetkovou povahu. Zákon o rozhodčím řízení z těchto majetkových sporů výslovně vylučuje spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí a spory vyvolané insolvenčním řízením (tzv. incidenční spory)¹²⁶.

Podmínka, že se musí jednat o spor mezi stranami rozhodčí smlouvy, odpovídá na mnohé otázky. Za prvé jediné strany rozhodčí smlouvy mohou být stranami rozhodčího řízení a za druhé rozhodčí smlouva se vztahuje pouze na strany, které ji uzavřely a jejich

---

¹²⁴ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 144.

¹²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010 sp. zn. 20 Cdo 476/2009. [cit. 3. 3. 2017].

¹²⁶ § 2 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

právní nástupce, a nikoliv i na další osoby např. ručitele. Z ručitelského prohlášení přiloženého k hlavní smlouvě nelze vyvozovat přání ručitele, aby se k jeho osobě vztahovala rozhodčí smlouva uzavřená mezi stranami hlavní smlouvy. Případný spor mezi ručitelem a jednou ze stran tak nepodléhá rozhodčímu řízení.¹²⁷

Druhým znakem arbitrability je možnost stran uzavřít o předmětu sporu smír. Toto ustanovení odkazuje na normu Občanského soudního řádu. V souladu s ustanovením § 99 odst. 1 OSŘ je základní premisou pro skončení řízení soudním smírem povaha věci, která musí takové ukončení připouštět. „*Jde obvykle o věci, kde jsou účastníci v typicky dvoustranném poměru, a hmotněprávní úprava nevylučuje, aby si mezi sebou sami upravili právní vztahy dispozitivními úkony.*“¹²⁸ Ze smírného řešení jsou tedy vyloučena řízení, která soud může zahájit ex offio, řízení o osobním stavu nebo je-li k platnosti úkonu vyžadován souhlas soudu.

Třetí podmínkou je, že daný spor lze jinak projednat před obecnými soudy. Tyto soudy by měly pravomoc rozhodnout podle § 7 OSŘ. Obecně z toho vyplývá, že v případech, kdy pravomoc je dána jinému orgánu nežli obecnému soudu, např. správnímu orgánu, není přípustné takovou rozhodčí smlouvu uzavřít. Pravomoc rozhodců zastupuje pravomoc obecného soudu, avšak nikoliv jiných orgánů. Přesto však rozhodčí řízení nenastupuje ani v případech, kdy jde o přezkum rozhodnutí jiného orgánu, ke kterému je příslušný obecný soud podle části páté OSŘ. Zvláštním případem je pravomoc rozhodce, která je potvrzena speciálním zákonem, a to přestože by jinak nebyla dána pravomoc obecného soudu. Takovým zákonem je např. zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.¹²⁹ Tento zákon ve vztahu k § 2 odst. 1 ZRR rozšiřuje působnost Zákona o rozhodčím řízení i na spory, které nejsou rozhodovány obecnými soudy, ale tak jako ve výše uvedeném případě i orgánem moci veřejné.

Uzavření rozhodčí smlouvy ve sporu, který trpí nedostatkem arbitrability, nezpůsobuje neplatnost smlouvy, avšak ani nezakládá pravomoc rozhodce spor rozhodnout. Taková smlouva je považována za nepřípustnou.¹³⁰ Přestože nedostatek

---

¹²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 3958/2013. [cit. 04. 03. 2017].

¹²⁸ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. s. 152.

¹²⁹ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. § 127 a § 129.

¹³⁰ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 86-87.

arbitrability zkoumá soud i bez návrhu, jedná se o výjimku ze všech ostatních důvodů. Důvod ke zrušení rozhodčího nálezů podle § 31 písm. b) ZRŘ soud zkoumá pouze tehdy, je-li v návrhu na zrušení uveden.¹³¹

Vady rozhodčí smlouvy ve smyslu § 31 písm. b) ZRŘ zahrnují tři důvody, pro které je možné zrušit rozhodčí nález soudem. Rozhodčí smlouva by musela být neplatná z jiného důvodu, než je nedostatek arbitrability popsáný výše, nebo by musela být zrušena či se nevztahovat na dohodnutou věc.

Platnost rozhodčí smlouvy jakožto právního jednání je posuzována podle hmotněprávních předpisů. Právní jednání pak mohou být zdánlivá, relativně neplatná či absolutně neplatná. Zdánlivé právní jednání upravené podle § 551- 554 zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku, (OZ) je spojeno s nedostatkem zjevně projevené vážné vůle nebo s nedostatkem určitosti a srozumitelnosti obsahu takové vůle. Ke zdánlivému právnímu jednání se vůbec nepřihlíží. Ve vztahu k neplatnosti je nutné aplikovat princip upravený v § 574 OZ, kdy se právní jednání vykládá spíše jako platné než neplatné. Relativní neplatnost musí oprávněná osoba namítnout. Naopak absolutně neplatná¹³² je rozhodčí smlouva, která se zjevně přičí dobrým mravům nebo která kumulativně odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. Jak zdánlivost, tak neplatnost rozhodčí smlouvy je nutné podřadit pod důvod zrušení rozhodčí smlouvy soudem ve smyslu § 31 písm. b) ZRŘ.¹³³

Pod zrušovací důvod podle § 31 písm. b) ZRŘ je možné zařadit i překážku věci rozhodnuté, přestože zákon konkrétně tento důvod neuvádí. V případě překážky res iudicatae dochází ke konzumaci rozhodčí smlouvy v konkrétním sporu již vydaným rozhodčím nálezem. V podruhé započatém rozhodčím řízení by se tak na rozhodčí smlouvu mělo nahlížet jako na smlouvu, která se na dohodnutou věc nevztahuje a pro rozhodčí nález vydaný na základě takové rozhodčí smlouvy se použije výše zmíněný zrušovací důvod.¹³⁴

---

¹³¹ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 566-567.

¹³² Viz § 588 Občanského zákoníku.

¹³³ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1088-1089.

¹³⁴ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1090.

Vztah rozhodčí smlouvy a smlouvy hlavní není neplatností ohrožen. Neplatná rozhodčí smlouva jakožto smlouva samostatná nezpůsobuje neplatnost smlouvy hlavní. Stejně tak opačně neplatná hlavní smlouva nezpůsobuje neplatnost rozhodčí doložky v ní obsažené. Posuzování platnosti rozhodčí doložky musí být učiněno zcela nezávisle od smlouvy hlavní, protože se jedná o samostatné ujednání. Tento názor podpořil i Nejvyšší soud, který judikoval, že: „*dohoda o řešení sporu smluvními stranami*“ by mohla být „*neplatná pouze tehdy, vztahoval-li by se na ni důvod neplatnosti hlavní smlouvy. V situaci, kdy se důvod, pro který rozhodci shledali absolutně neplatným článek smlouvy (...) bez jakýchkoliv pochybností na rozhodčí doložku nevztahuje (...) důvodem neplatnosti rozhodčí doložky být nemůže.*“¹³⁵

Důvod podle § 31 písm. b) ZRŘ musí strana uplatnit již před zahájením jednání, a to nejpozději do okamžiku, než začala jednat ve věci samé. Neučiní-li tak, soud návrh na zrušení rozhodčího nálezu zamítne. Obdobný postup však nelze aplikovat v případě důvodů dle písm. a) o nedostatku arbitrability, kdy soud zkoumá nedostatek arbitrability z úřední povinnosti, a není tedy nutné, aby strana takovou vadu namítala. Podmínka uplatnění důvodů před jednáním ve věci samé vychází z předpokladu, že každý by měl dbát o svá práva. Tento postup je obsažen v § 33 ZRŘ a v jeho důsledku je omezována možnost uplatnit vybrané důvody pro zrušení rozhodčího nálezu a tím předejít nečinnosti strany ve spojitosti s procesními podmínkami řízení. Rozhodným okamžikem je zahájení jednání ve věci samé. Za takové jednání lze zcela jistě považovat vyjádření se k předmětu sporu, avšak nikoliv např. jmenování rozhodce či žádost o prodloužení lhůty k vyjádření se k žalobě. Strana bude muset soudu prokázat, že námitku neplatnosti rozhodčí smlouvy či nezpůsobilosti rozhodce podala včas, nebo že jí vůbec nebyla dána možnost námitku podat.¹³⁶ Nečinnost strany v tomto případě nepředstavuje situace naprosté pasivity strany, kdy se neúčastní jednání. Jak konstatoval i Nejvyšší soud nečinnost strany v rozhodčím řízení projevující se neuplatněním námitky před jednáním ve věci samé lze shledat pouze v případě, kdy je strana aktivní při projednávání sporu.¹³⁷

---

¹³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1222/2005. [cit. 06. 03. 2017].

¹³⁶ MÁLEK, Petr. *K § 33*. In: OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*.

¹³⁷ Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006. [cit. 06. 03. 2017].

5.1.2 Účast nezpůsobilého rozhodce

Zrušovací důvod podle § 31 písm. c) ZRŘ míří na situaci, kdy rozhodoval ve věci rozhodce, který k tomu neměl pravomoc nebo způsobilost. Pojednávané ustanovení tak odkazuje na požadavky rozhodce podle § 4 ZRŘ a na řádné jmenování rozhodce do funkce. Dle Nejvyššího soudu se případ nezpůsobilosti rozhodce nevztahuje k podjatosti rozhodce a tento tedy není důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu.¹³⁸

Ke zrušení rozhodčího nálezu soudem z tohoto důvodu dojde například v případě, kdy soud rozhodl o vyloučení rozhodce podle § 12 odst. 2 ZRŘ a tento před vydáním soudního rozhodnutí vydal rozhodčí nález. Jiným případem je rozhodnutí vydané rozhodcem, který nebyl pro konkrétní spor jmenován. A to i například v důsledku toho, že se souhlasem rozhodčího senátu byl na návrh jedné strany změněn žalobní petit v takovém rozsahu, že druhá strana namítla vyloučení svého rozhodce s odůvodněním, že pro takový spor by byla bývala jmenovala rozhodce jiného. V neposlední řadě jsou to případy, kdy se strana nemohla podílet na jmenování rozhodce.¹³⁹

5.1.3 Porušení majority hlasů

Zákon o rozhodčím řízení v § 25 odst. 1 výslovně stanovuje, že rozhodčí nález musí být usnesen většinou rozhodců. Právě tento nedostatek zakládá důvod pro zrušení rozhodčího nálezu soudem podle § 31 písm. d) ZRŘ. Vztahuje se tak pouze na případy senátního rozhodování, kdy určení většiny nepředstavuje problém, neboť v souladu s § 7 odst. 1 ZRŘ musí být konečný počet rozhodců v senátu lichý.

Postup při usnásení lze přirovnat k postupu podle § 37 OSŘ o hlasování soudního senátu. Na rozdíl od senátního rozhodování před soudem nemají rozhodci povinnost vyhotovovat protokol z hlasování. Tato možnost není rozhodcům ani odepřena, a tak z důvodu potvrzení skutečnosti, že došlo k usnesení rozhodčího nálezu většinou rozhodců, mohou rozhodci k takovému postupu přistoupit. Obsah protokolu by poté měl zahrnovat konstatování, že hlasovali všichni rozhodci, nebo odůvodnění, proč někteří rozhodci odmítli hlasovat. Obecně nelze rozhodce k hlasování nutit, a tak je odůvodnění

---

¹³⁸ Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2015, sp. zn. 23 Cdo 2317/2015. [cit. 06. 03. 2017].

¹³⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1093-1094.

absence jeho hlasu spíše obranou před pochybnostmi o tom, že rozhodci bylo úmyslně v projevu jeho hlasování zabráněno.¹⁴⁰ Současně by protokol měl obsahovat, kolik rozhodců zastávalo odlišné stanovisko, než které bylo schváleno většinou, případně i znění tohoto stanoviska. Přestože protokol z hlasování soudního senátu je součástí spisové dokumentace, v případě rozhodčího řízení je opět na uvážení rozhodců, jestli jej zařadí do spisové dokumentace, která bude dána do úschovy okresního soudu podle § 29 odst. 2 ZRŘ, nebo nikoliv.¹⁴¹ Obdobně jako u § 37 OSŘ lze i u podpisu protokolu dovodit, že se přiměřeně použije ustanovení Občanského soudního řádu, konkrétně § 40 odst. 7 OSŘ, který stanovuje, že protokol o hlasování podepisují všichni členové (rozhodčího) senátu.

5.1.4 Nemožnost věc projednat

Důvod ke zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRŘ, kdy straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat, patří spolu s důvody podle § 31 písm. a) a b) ZRŘ k nejčastějším důvodům, pro které je zrušení rozhodčího nálezu navrhováno. Tento důvod chrání strany rozhodčího řízení před zásadním porušením procesních principů. V praxi se pak jedná o případy, kdy straně nebyla zaslána žaloba,¹⁴² výzva k vyjádření zasláná protistraně nestanovovala vzhledem k podmínkám řízení dostatečně dlouhou lhůtu, aby na ni protistrana mohla reagovat aj. Dále se může jednat o případy, kdy neproběhlo ústní jednání, ačkoliv se strany nedohodly na řešení sporu pouze na základě písemných podkladů, nebo situace, kdy jménem strany nebo jejího právního zástupce vystupovala osoba, která k tomu nebyla zmocněna a její jednání nebylo schváleno ani dodatečně.¹⁴³

Dalšími případy, kdy dochází ke zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRŘ je neprovedení navrženého důkazu, které nebylo náležitě odůvodněno.¹⁴⁴ Soud však

---

¹⁴⁰ Přestože rozhodci, na rozdíl od členů senátů obecných soudů podle § 37 odst. 2 OSŘ, nejsou povinni účastnit se hlasování, bývají k účasti na celém řízení motivováni odměnou za jejich rozhodčí činnost, která může být pozastavena až do vydání a podepsání písemného vyhotovení rozhodčího nálezu. (BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 919.)

¹⁴¹ LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. s. 500.

¹⁴² Žaloba nebyla zaslána vůbec nebo byla zaslána na jinou adresu, než je adresa bydliště či adresa sídla podnikání. K doručování více viz kapitola 4.4.1 Doručování.

¹⁴³ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1095-1099.

¹⁴⁴ K dokazování více viz kapitola 4.4.3 Dokazování a dožádání.

nesmí zkoumat věcnou správnost rozhodčího nálezu ani hodnotit, jestli navržený důkaz by měl vliv na výsledek rozhodčího řízení. K omezení možnosti zrušení rozhodčího nálezu z tohoto důvodu dochází hlavně v případech, kdy se strany dohodnou v souladu s § 25 odst. 2 ZRŘ, že nález nemusí obsahovat odůvodnění. Předpokládá se, že strany si jsou vědomy rizika této dohody, která vede k nemožnosti přezkoumání rozhodčího nálezu z procesních důvodů.

Vztah důkazů a možnosti stran věc projednat řešil i Nejvyšší soud, který zdůraznil, že je nejen nutné zkoumat formální stránku v případě dodržení procesních práv stran v rozhodčím řízení v podobě možnosti navrhnout důkazy, nýbrž též stránku materiální, tedy že strany měly skutečnou možnost uplatnit svá práva a navržené důkazy provést. Nemožnost provést navržené důkazy je v rozporu s kogentním ustanovením § 18 ZRŘ, kdy stranám musí být dána plná příležitost k uplatnění jejich práv. Soud v daném případě konstatoval, že žalobkyni nebyla „poskytnuta v rozhodčím řízení plná příležitost k uplatnění jejich procesních práv, jestliže se dozvěděla až z rozhodčího nálezu, tedy v takovém stádiu rozhodčího řízení, kdy již nemohla jakkoliv procesně reagovat, že rozhodce jejímu návrhu na provedení důkazu (kterým by prokázala svá tvrzení) nevyhoví.“¹⁴⁵

5.1.5 Vady rozhodčího nálezu

Rozhodčí nález nesmí ve svém výroku odsuzovat stranu k plnění, které nebylo požadováno druhou stranou. Rozhodce obecně nemůže přisoudit povinnému plnění, které oprávněný nežádal, a jít tak nad rámec petitu (ultra petita) žalobního návrhu. Stejně tak rozhodce nemůže přiznat plnění vyplývající z jiného skutkového stavu, než které bylo předmětem rozhodčího řízení. Rozhodce však může právní stránku věci posoudit odlišně, než ji posoudila strana. Zákaz rozhodovat ultra petita vyplývá i z ustanovení § 153 odst. 2 OSŘ a vztahuje se tak i na rozhodování v soudním řízení. V soudním řízení platí dispoziční zásada, která se odráží i v tom, že „soud je tzv. vázán návrhem (nemůže jej samovolně měnit nebo opravovat) a současně musí svým rozhodnutím žalobní petit tzv. vyčerpat.“ avšak je mu dána též možnost, kdy „může překročit návrhy účastníků

---

¹⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4968/2010. [cit. 16. 03. 2017].

a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen ve stanovených případech.“¹⁴⁶ Posouzení věci po právní stránce jinak než zamýšlel žalobce, však opět nespadá pod případ, kdy dojde k překročení žalobního návrhu. Popsaný postoj potvrzuje i rozsáhlá judikatura, která tak dovozuje i možnost změny právní kvalifikace důvodu, pro který je možné zrušit rozhodčí nález.

Výrok rozhodčího nálezu nemůže současně odkazovat na plnění, které je podle tuzemského práva nemožné nebo nedovolené. Nedovolené plnění je v tomto případě nutné interpretovat jako „plnění, které je vyhrazeno jen některým subjektům, zejména státu, nebo podléhající státnímu dozoru či státnímu povolení (např. výbušniny, střelné zbraně, drogy, nerostné bohatství, části lidského těla apod.), u nichž je možnost dispozice s nimi omezena či vyloučena. Může se však jednat též o plnění, která by byla v rozporu s předpisy na ochranu proti omezování hospodářské soutěže, stavebních předpisů, předpisů na ochranu veřejného zdraví apod.“¹⁴⁷ K nedovolenému plnění se vyjádřil i Nejvyšší soud, který dovedl, že za nedovolené plnění se nedá považovat plnění, které odporuje dobrým mravům, neboť otázka dobrých mravů je nerozlučně spojena s věcnou správností rozhodčího nálezu, kterou však soud v rámci svého řízení o zrušení rozhodčího nálezu nemůže přezkoumávat.¹⁴⁸

5.1.6 Existence důvodů pro obnovu řízení

Zrušovací důvod podle § 31 písm. g) ZRŘ zahrnuje případy, kdy jsou naplněny předpoklady, pro které je možné v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení upravenou v § 228 a násl. OSŘ. Žaloba na obnovu řízení je přípustná, pokud existují „skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které (účastník) bez své viny nemohl použít v původním řízení, (...) pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci.“¹⁴⁹

Návrh na zrušení rozhodčího nálezu tak bude u soudu zřejmě úspěšný, pokud strana nevěděla a ani nemohla vědět o skutečnostech, které by jí mohly přivodit

---

¹⁴⁶ HRNČIŘÍK, Vít. § 153. In: SVOBODA, K., SMOLÍK P. a kol. *Občanský soudní řád: Komentář*. s. 522.

¹⁴⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1102.

¹⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007. [cit. 07. 03. 2017].

¹⁴⁹ § 228 odst. 1 písm. a) Občanského soudního řádu.

příznivější rozhodnutí, přestože takové skutečnosti existovaly¹⁵⁰ již v době rozhodčího řízení. Tyto skutečnosti musejí být zcela nové, nevyplývající z tvrzení stran nebo z důkazů, ať již provedených či zamítnutých.¹⁵¹

Druhým případem přípustnosti žaloby na obnovu řízení je možnost „*provést důkazy, které nemohly být provedeny v původním řízení, (...) pokud mohou přivodit (...) příznivější rozhodnutí ve věci.*“¹⁵² Tento důvod tak zahrnuje případy, kdy rozhodce nemůže provést navržený důkaz. Rozhodci jsou dle § 20 odst. 1 ZRŘ odkázáni pouze na důkazy, které jsou jim poskytnuty, a v případě svědeckých a jiných výpovědí se tyto osoby musí dobrovolně dostavit a poskytnout svou výpověď. Rozhodci nemají prostředky, kterými by kohokoliv mohli donutit dostavit se k výpovědi. Pokud však rozhodci vyhodnotí navržený důkaz potřebný pro rozhodnutí ve věci, nemohou neprovedení takového důvodu odůvodnit např. nedostavením se svědka k výpovědi. V takovém případě by měli postupovat podle § 20 odst. 2 ZRŘ a dožádat soud k provedení úkonu, který rozhodce nemůže sám provést. Pochybí-li rozhodce v tomto postupu, je to opět důvod ke zrušení rozhodčího nálezu soudem. Oba dva předpoklady pro obnovu řízení mají společnou podmínku, kdy daná skutečnost může pro navrhovatele přivodit příznivější rozhodnutí ve věci.

5.2 Shrnutí

Jak již vyplývá z předcházejících kapitol o zrušení rozhodčího nálezu, tento institut nelze považovat za řádný či mimořádný opravný prostředek. Oproti opravným prostředkům v občanském soudním řízení, kterými jsou např. odvolání nebo žaloba na obnovu řízení, se řízení o zrušení rozhodčího nálezu řídí jinými principy a postupy. Tyto rozdíly je možné vnímat mimo jiné v odlišné lhůtě pro podání návrhu na zahájení řízení, v jiném pojetí subjektu, kterému je tento návrh podáván, v jiném způsobu soudního

---

¹⁵⁰ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2347/2003, který konstatoval, že „*důvodem obnovy nemohou však být skutečnosti, které nastaly až po skončení průvodního řízení, nýbrž jen skutečnosti, které tu byly už před tím.*“ [cit. 13. 03. 2017].

¹⁵¹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1107.

¹⁵² § 228 odst. 1 písm. b) Občanského soudního řádu.

přezkoumání rozhodnutí vydaném v rozhodčím řízení či v neposlední řadě v rozdílné podobě rozhodnutí v jednotlivých řízeních.

Podle § 32 odst. 1 ZRŘ musí být návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem podán ve lhůtě tří měsíců od jeho doručení. Naopak v případě odvolání se odvolací návrh podává do patnácti dnů od doručení rozsudku¹⁵³, jedná se tak o úpravu podstatně přísnější, a v případě žaloby na obnovu řízení je stanovena prekluzivní subjektivní lhůta v délce tří měsíců, avšak od okamžiku, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodu obnovy¹⁵⁴. Objektivní lhůta pak činí tři roky od právní moci soudního rozhodnutí.¹⁵⁵ V případě obnovy řízení se tedy v porovnání s lhůtou v rozhodčím řízení jedná o úpravu výhodnější pro navrhovatele.

V případě odlišného pojetí subjektu, kterému je návrh podáván, je možné uvést, že dovoláním se účastník odvolává zásadně k vyšší instanci. Rozhodčí řízení nemá jednotlivé instance, ani v případě řízení vykonávaného před rozhodčím soudem není možné se dovolávat vyšší instance. Za vyšší instanci nelze považovat ani soud, a tak institut zrušení rozhodčího řízení nelze vnímat jako obdobu odvolání. Ani v případě zrušení rozhodčího nálezu z důvodů opodstatňujících obnovu řízení nelze tento institut považovat za alternativu (analogii) k obnově řízení v Občanském soudním řádu. Žalobu na obnovu řízení projednává a rozhodne soud, který o věci rozhodoval v prvním stupni. Nejedná se tak o stejný postup jako při využití institutu zrušení rozhodčího nálezu soudem. Neexistence vyšší instance v rozhodčím řízení je často používaným argumentem i proti názoru, že za opravný prostředek lze analogicky považovat přezkumné řízení podle § 27 ZRŘ.

Nejvíce patrný rozdíl mezi zrušením rozhodčího nálezu soudem a opravnými prostředky v občanském soudním řízení je ve způsobu přezkoumání rozhodnutí. Soud v rámci odvolacího řízení přezkoumává právní posouzení věci soudem nižší instance, procesní postupy tohoto soudu jakož i skutkový stav věci. Soud v řízení není vázán skutkovým stavem, který zjistil soud prvního stupně. Naopak v rámci řízení o zrušení rozhodčího nálezu soud může zkoumat jen nedodržení zásad procesních postupů. Soud zkoumá, jestli rozhodce vůbec měl pravomoc rozhodnout, jestli své pravomoci nezneužil

---

¹⁵³ Viz § 204 odst. 1 Občanského soudního řádu.

¹⁵⁴ Viz § 233 odst. 1 Občanského soudního řádu.

¹⁵⁵ Viz § 233 odst. 1 Občanského soudního řádu.

nebo je nepřekročil, či jestli jsou zde jiné zákonné důvody pro zrušení rozhodčího nálezu. Není přípustné, aby došlo i k hmotněprávnímu přezkoumání. Stejný názor zastává i Ústavní soud, který konstatoval, že: „řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem nemůže být nikdy koncipováno obdobně jako opravná řízení v rámci civilního řízení soudního, natož řádná opravná řízení. Domáhá-li se však stěžovatelka toho, aby soud přezkoumával rozhodčí nález i z pohledu souladu s hmotným právem, činí vlastně z tohoto procesu jakési kvaziodvolací řízení, v němž by se soud zabýval věcnou správností rozhodčího nálezu, a pokud by měl na věc jiný právní názor, nález by zrušil a věc vrátil rozhodcům k dalšímu řízení. Takový přístup by však zcela popíral smysl existence rozhodčího řízení. Kontrolní funkce soudů se proto může zaměřovat pouze na posouzení stěžejních otázek procesní povahy, např. zda rozhodčí řízení vůbec mohlo proběhnout, zda v něm nebyla popřena některá významná procesní práva stran, popř. zda rozhodčí nález sám netrpí vadami procedurálního rázu (kupř. chybějící většina hlasů rozhodců).“¹⁵⁶

Opakovaně je v odborné literatuře vyjadřován názor, že institut zrušení rozhodčího nálezu je často mylně zaměňován s opravným prostředkem proti rozhodčímu řízení. Výklad některých zrušovacích důvodů podle § 31 ZRŘ je pak stranou nespokojenou s výsledkem rozhodčího řízení chápán způsobem, který neodpovídá myšlence zákonodárce při tvorbě tohoto ustanovení ani principům rozhodčího řízení. V mnohých případech žaloba odkazuje na vady rozhodčího nálezu spojené se skutkovým stavem, např. špatné právní posouzení skutkového stavu, a s odkazem na některý ze zrušovacích důvodů se domáhá i přezkoumání skutkového stavu a zrušení rozhodčího nálezu. Nutno dodat, že v těchto případech není žaloba úspěšná a ani by být úspěšná neměla.

---

¹⁵⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011 sp. zn. I. ÚS 3227/07. [cit. 14. 03. 2017].

6. Jiné předpisy občanského práva procesního

Zákon o rozhodčím řízení neupravuje všechny detaily procesního postupu v rozhodčím řízení. Sám zákon tak výslovně v ustanovení § 30 ZRŘ umožňuje přiměřené použití ustanovení Občanského soudního řádu. Vzniká tak otázka, jestli i jiné předpisy občanského práva procesního mohou být ve vztahu k rozhodčímu řízení používány. Vzhledem k tomu, že Zákon o rozhodčím řízení na jiné procesní normy neodkazuje, nenašli bychom právní předpis, který by se mohl aplikovat tak přímo jako Občanský soudní řád. Ve vztahu k rozhodčímu řízení je však možné nalézt předpisy, které navazují nebo provádějí Občanský soudní řád, a analogicky se tak použijí.

K těmto předpisům patří například vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Tato vyhláška patří asi mezi nejpoužívanější jiné procesní předpisy v rozhodčím řízení. Rozhodčí nález stejně jako soudní rozsudek obsahuje mj. výrok o náhradě nákladů právního zástupce podle § 142 OSŘ a její výše vyplývá z výše uvedené vyhlášky. Povinnost náhrady nákladů nemůže být stanovena usnesením, kterým se rozhodčí řízení končí podle § 23 písm. b) ZRŘ. V rozhodčím řízení se ve formě rozhodčího nálezu rozhoduje i o povinnosti strany nahradit náklady řízení, zatímco v soudním řízení může být vydáno i dodatečné rozhodnutí obsahující náhradu nákladů ve formě usnesení. Ve formě usnesení tak podle judikatury může být upravena pouze otázka úhrady odměny rozhodce. Otázka náhrady nákladů může být obsažena i v dohodě o postupu v řízení nebo v řádu stálého rozhodčího soudu a to způsobem, že strany si nesou náklady sami a jejich náhrada se tak nepřiznává.

Dalším příkladem je zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, který například v § 9 odst. 1 stanovuje jako následek nezaplacení poplatku zastavení řízení. V případě, kdy byla sjednána záloha za rozhodčí řízení nebo odměna rozhodce plací se předem, a ta nebyla zaplacená, může s odkazem na analogii podle zákona o soudních poplatcích dojít k zastavení řízení vydáním usnesení podle § 23 písm. b) ZRŘ.¹⁵⁷ Možnost použití některých ustanovení zákona o soudních poplatcích je rovněž ovlivňováno zásadami a pravidly rozhodčího řízení. Pokud tedy materie zákona

---

¹⁵⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 849.

o soudních poplatcích je analogicky upravena v Dohodě stran o postupu v řízení nebo v rádech stálých rozhodčích soudů, před kterými rozhodčí řízení probíhá, není podle zákona o soudních poplatcích postupováno. Nejvyšší soud se ke vztahu rozhodčího řízení a zákona o soudních poplatcích vyjadřuje následovně: „*Přímá aplikace zákona o soudních poplatcích není možná, a to ani s odůvodněním, že důsledkem rozhodčího řízení nemůže být větší postih účastníka oproti řízení soudnímu. Zákon o rozhodčím řízení v ustanovení § 30 připouští přiměřené použití ustanovení občanského soudního řádu na řízení před rozhodci, nikoliv však použití zákona o soudních poplatcích.*“¹⁵⁸ Z odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu je možné dále dovodit, že aplikace zákona o soudních poplatcích je možná jen analogicky a v případech, kdy tomu nebrání jiný postup dle Zákona o rozhodčím řízení.

V neposlední řadě je též možné uvést vyhlášku Ministerstva spravedlnosti ČR č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy ve znění pozdějších předpisů. Zákon o rozhodčím řízení v § 28 odst. 1 stanovuje, že písemné vyhotovení rozhodčího nálezu doručené stranám musí být opatřeno doložkou o právní moci. Není tak vyloučeno, aby si strana zažádala o vyznačení doložky právní moci na stejnopisu rozhodnutí podle § 24 předmětné vyhlášky. Bělohávek se ve vztahu k právní moci vyjadřuje i k vykonatelnosti a dodává, že „*Na rozdíl od rozhodnutí soudů se na rozhodčích nálezech nevyznačuje doložka vykonatelnosti. Vykonatelnost nastává jako důsledek právní moci v souladu s § 28 odst. 2 RozŘ.*“¹⁵⁹ Rozhodci jsou „*oprávněni opatřit rozhodčí nález pouze doložkou o právní moci a neopatřují jej žádným potvrzením o vykonatelnosti.*“¹⁶⁰ Na rozdíl od soudního rozhodnutí tak rozhodčí nález nemůže být předběžně vykonatelný. Nevyznačení vykonatelnosti nebrání nucenému výkonu rozhodčího nálezu v mezích zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) ve znění pozdějších předpisů. Podle autorky však žádné ustanovení zákona nebrání kterékoliv straně, aby též požádala o vyznačení doložky vykonatelnosti podle stejného ustanovení vyhlášky, i když to Zákon o rozhodčím řízení výslovně nestanovuje.

Přestože tedy existuje mnoho případů použití jiných procesně-právních předpisů, nežli Občanského soudního řádu, které na jmenovaný předpis navazují, musí vždy být

---

¹⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 23 Cdo 2847/2014. [cit. 20. 03. 2017].

¹⁵⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. s. 1004.

¹⁶⁰ Tamtéž.

takové použití v souladu se zásadami a podstatou rozhodčího řízení. Vzhledem k tomu, že rozhodčí smlouvu lze sjednat jen u sporů, u kterých je možné uzavřít smír, nelze tak rozhodčí řízení konat v případech tzv. nesporného řízení, jehož povaha nepřipouští smír uzavřít.

Závěr

Tato práce se zabývá rozhodčím řízením z pohledu právní úpravy de lege lata a zejména judikaturou, která v tomto případě velmi významným způsobem ovlivňuje vlastní proces rozhodčího řízení.

Základním pramenem, kterým se řídí rozhodčí řízení, je Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, který stanovuje základní zásady, principy a další normy upravující rozhodčí řízení. Zákonná úprava není čistě kogentního nebo dispozitivního charakteru, avšak vzhledem k značné neformálnosti, kterou se rozhodčí řízení vyznačuje, zákon obsahuje spíše ustanovení dispozitivní. Velká dispozitivnost se odráží i v ustanovení § 19 předmětného zákona, jenž umožňuje stranám smluvně si upravit postup v průběhu řízení. Dle § 19 odst. 1 ZRŘ, si tak strany spolu mohou sjednat dohodu o postupu v řízení nebo se mohou řídit řádem stálého rozhodčího soudu za podmínek § 19 odst. 4 ZRŘ, je-li přiložen k rozhodčí smlouvě a nekoná-li se řízení před ním. Koná-li se řízení před tímto rozhodčím soudem, řídí se pak strany řádem tohoto soudu dle § 13 ZRŘ. Zákon o rozhodčím řízení neobsahuje úplnou a vyčerpávající úpravu týkající se procesního postupu v rozhodčím řízení a není-li tato úprava obsažena ani v dohodě stran o postupu v řízení, je rozhodcům umožněno, aby se přiměřeně použila ustanovení jiného právního předpisu - Občanského soudního řádu.

V této práci byl představen průběh celého rozhodčího řízení od podání žaloby až do pravomocného ukončení řízení ve světle přiměřeného použití Občanského soudního řádu. Jednotlivé fáze rozhodčího řízení byly popsány s důrazem na přiměřené využití norem Občanského soudního řádu. Přiměřenost použití Občanského soudního řádu se odvíjí od obecných zásad a principů vedení rozhodčího řízení. Tyto zásady tak ovlivňují například vedlejší účastenství, nebo spojování věci, v komparaci se zásadou neveřejnosti rozhodčího řízení. Nejpodstatnější zásadou je však zásada rovnosti stran, která ovlivňuje například dokazování nebo poučení stranám, z důvodu neunášení svého důkazního břemena.

V navazující části práce byl popsán institut zrušení rozhodčího nálezu obecnými soudy, neboť tento institut úzce navazuje na samotný proces rozhodčího řízení (respektive jeho porušení). Judikatura historicky dovodila využívání mnoha ustanovení Občanského soudního řádu v procesu vedení rozhodčího řízení právě skrze řízení o zrušení rozhodčích

nálezů. V práci tak byly definovány jednotlivé důvody dle § 31 ZRŘ a rozsah těchto důvodů, jak jej dovodila judikatura. Judikatura například dospěla k závěru, že soud není vázán důvody pro zrušení nálezu, které jsou uvedeny v žalobě nebo že soud může přezkoumat za určitých podmínek i usnesení. Dále bylo v práci zdůrazněno, že obecný soud nepřezkoumává rozhodčí nález meritorně a tedy institut zrušení rozhodčího nálezu obecným soudem není a nemůže být jakýmsi odvolacím řízením. Jedná se o mimořádný institut, záchrannou brzdu, v případě zásadního porušení práva na spravedlivý proces vůči jedné straně rozhodčího řízení.

Judikatura stále více ovlivňuje rozhodčí řízení tak, že proces rozhodování dle Zákona o rozhodčím řízení formálně přibližuje k řízení před obecnými soudy. Dochází tak k stále striktnějšímu výkladu pojmu přiměřenosti ve vztahu k aplikaci Občanského soudního řádu, v důsledku čehož je rozhodčí řízení více svazováno a formováno do podoby civilního řízení před obecnými soudy. K využití institutů Občanského soudního řádu využívají soudy § 30 Zákona o rozhodčím řízení, který dává širokou možnost jejich uplatnění. Z textu práce je zřejmé, že byť se Občanský soudní řád v mnoha případech analogicky použije v rozhodčím řízení, vždy se tomu děje s ohledem na podstatu a základní zásady rozhodčího řízení. Občanský soudní řád se vztahuje pouze na rozhodčí řízení, tedy na postup od zahájení řízení podáním žaloby až po právní moc rozhodčího nálezu nebo doručení konečného usnesení. V průběhu řízení se pak použije mnoho institutů Občanského soudního řádu, kdy nutnost takového využití dovodila zejména judikatura. Rozsáhlý výčet případů, kdy se Občanský soudní řád analogicky použije v celé své podobě či modifikaci, vyvolává otázky, zda tato podobnost již není tak velká, že to zcela zastíní iniciativu stran, která je charakteristickým rysem rozhodčího řízení.

Seznam použitých zkratk

- **Zákon o rozhodčím řízení** - zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- **ZRŘ** - zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- **občanský soudní řád** - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **OSŘ** - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **OZ** – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použité literatury a pramenů

Učebnice

- [1] WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011, 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

Monografie

- [2] BĚLOHLÁVEK, A. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, 1776 s. ISBN 978-80-7179-342-7.
- [3] BĚLOHLÁVEK, A., KOVÁŘOVÁ D a kol. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. První vydání. Praha: HBT, 2016, 182 s. ISBN 978-80-87109-61-8.
- [4] HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. Spojování rozhodčích řízení jako záruka spravedlnosti. In: DÁVID, Radovan a kol. (eds.) *Dny práva – 2010 – Days of Law: the Conference Proceedings*. 1st edition. Brno: Masaryk University, 210, s. 2275-2289. ISBN 978-80-210-5305-2.
- [5] HRNČIŘÍK, Vít. § 153. In: SVOBODA, K. a SMOLÍK P. *Občanský soudní řád: Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 521-524. ISBN 978-80-7400-506-0.
- [6] LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2012, 919 s. ISBN 978-80-7201-874-1.
- [7] LIŠKOVÁ, Jana. Koncentrace v rozhodčím řízení. In: *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. Vydání první. Praha: HBT, 2016, s. 13-15. ISBN 978-80-87109-61-8.
- [8] OLÍK, Miloš a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074787140.

- [9] RABAN, Přemysl. Rozhodčí nálezy a napadení rozhodčího nálezů. In: KUNZ, Oto a kol. *Rušení rozhodčích nálezů obecnými soudy*. Vydání první. Praha: Leges, 2016, s. 23-45. ISBN 978-80-7502-157-1.
- [10] ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 400 s. ISBN 978-80-7357-324-9.
- [11] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Hlavní doktríny ovládající rozhodčí řízení. In: DÁVID, Radovan a kol. (eds). *Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings*. 1st edition. Brno: Masaryk University, 2009, s. 1856-1865. ISBN 978-80-210-4990-1.
- [12] RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, 254 s. ISBN 80-868-9843-1.
- [13] TRAPL, Vojtěch. Dokazování v rozhodčím řízení. In: *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. Vydání první. Praha: HBT, 2016, s. 22-24. ISBN 978-80-87109-61-8.

Odborné články

- [14] SEDLÁČEK, Miroslav. Zrušení rozhodčího nálezů soudem de lege lata. *Konkursní noviny* [online]. roč. 2016, čís. 4, s. 25 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.kn.cz/clanek/zruseni-rozhodciho-nalezu-soudem-de-lege-lata>
- [15] VLASTNÍK, Jiří. K odpovědnosti rozhodce v českém právu. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck, s.r.o., 2015, roč. 23, čís. 20, s. 687-695. ISSN 1210-6410.
- [16] VRCHA, Pavel. Usnesení vydané rozhodcem jako exekuční titul. *Právní rádce* [online]. roč. 2007, čís. 2 [cit. 15. 03. 2017]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-20421980-usneseni-vydane-rozhodcem-jako-exekucni-titul>

Internetové zdroje

- [17] HOLEČEK, Petr. *Otázka doručování v rozhodčím řízení a možnost ustanovení opatrovníka* [online]. 2010 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/clanek/otazka-dorucovani-v-rozhodcim-rizeni-optarovnik>
- [18] LISSE, Luděk. *Dodatečné úkony účastníků rozhodčího řízení* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dodatecne-ukony-ucastniku-rozhodciho-rizeni-75643.html?mail>
- [19] LISSE, Luděk. *Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení* [online]. 2013 [cit. 2017-01-24]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/clanek/primerena-aplikace-osr-v-rozhodcim-rizeni>
- [20] NEVRKLA, Luboš. *Doručování do datových schránek v rozhodčím řízení*. Epravo.cz [online]. Epravo.cz, 2014 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dorucovani-do-datovych-schranek-v-rozhodcim-rizeni-94704.html>
- [21] ŠNAJDER, Rudolf. *K poučovací povinnosti rozhodců v rozhodčím řízení ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Cdo 4706/2010 ze dne 28.3.2012*. Epravo.cz [online]. Epravo.cz, 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-poucovaci-povinnosti-rozhodcu-v-rozhodcim-rizeni-ve-svetlerozhodnuti-nejvyssiho-soudu-ceske-republiky-sp-zn-32-cdo-47062010-ze-dne-2832012-86022.html>
- [22] ŠUSTOVÁ, Jana. *Pár poznámek k problematice poučovací povinnosti dle §118a OSŘ v rozhodčím řízení*. Epravo.cz [online]. Epravo.cz, 2012 [cit. 2017-02-12]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-poucovaci-povinnosti-rozhodcu-v-rozhodcim-rizeni-ve-svetlerozhodnuti-nejvyssiho-soudu-ceske-republiky-sp-zn-32-cdo-47062010-ze-dne-2832012-86022.html>

Právní předpisy

- [23] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].

- [24] Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].
- [25] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].
- [26] Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].
- [27] Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].
- [28] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [29] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 01. 2017].
- [30] Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 03. 2017].
- [31] Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 03. 2017].
- [32] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 03. 2017].
- [33] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy ve znění pozdějších předpisů. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 03. 2017].

Judikatura

- [34] Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2164/10. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [35] Nález Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 2735/11. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [36] Nález Ústavního soudu ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 1794/10. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 15. 03. 2017].
- [37] Nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 2407/13. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 15. 03. 2017].
- [38] Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [39] Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2003, sp. zn. III. ÚS 145/03. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [40] Usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2005, sp. zn. III. ÚS 166/05. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [41] Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 32/06. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [42] Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 37/08. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [43] Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [44] Nález Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. IV. ÚS 883/15. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].
- [45] Nález Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994, sp. zn. IV. ÚS 43/94. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [46] Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 32/06. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 10. 02. 2017].

- [47] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 32 Cdo 1044/2005. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [48] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4176/2010. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [49] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2009, sp. zn. 20 Cdo 1928/2007. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [50] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. 23 Cdo 5728/2015. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [51] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 32 Cdo 953/2009. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [52] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 3958/2013. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 04. 03. 2017].
- [53] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1222/2005. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 06. 03. 2017].
- [54] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [55] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [56] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007 ze dne 11. června 2008. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [57] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 23 Cdo 5761/2015. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [58] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4968/2010. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 16. 03. 2017].
- [59] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 23 Cdo 2847/2014. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 03. 2017].
- [60] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 26 Cdo 282/2014. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].

- [61] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. 23 Cdo 657/2014. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [62] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 168/2005. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 03. 2017].
- [63] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 20 Cdo 476/2009. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 03. 03. 2017].
- [64] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 06. 03. 2017].
- [65] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2015, sp. zn. 23 Cdo 2317/2015. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 06. 03. 2017].
- [66] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2347/2003. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 13. 03. 2017].

Ostatní zdroje

- [67] *Důvodová zpráva k zákonu č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.* In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 03. 03. 2017].

Resumé

Tématem této diplomové práce je vztah rozhodčího řízení a obecných předpisů občanského práva procesního. Práce se zaměřuje na rozhodčí řízení upravené zákonem č. 216/1996 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů a hledá podobnosti s řízením před obecnými soudy, které je primárně upraveno v zákoně č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád. Rozhodčí řízení využívá ustanovení Občanského soudního řádu v případech, kdy v zákoně o rozhodčím řízení zákonná úprava chybí úplně nebo není dostatečná.

Práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol, které se dále člení na podkapitoly. První kapitola popisuje způsoby, jakými je upraven procesní postup v rozhodčím řízení. Upozorňuje na zákonnou možnost stran dohodnout si vlastní pravidla procesního postupu v řízení a naznačuje, že dohoda stran může i přímo odkázat na zákonná ustanovení předpisu o soudním řízení. Následující dvě kapitoly se věnují teoretickému úvodu k používání Občanského soudního řádu v rozhodčím řízení. Analyzují možnost užití Občanského soudního řádu z pohledu dvou nejvýznamnějších teoretických koncepcí rozhodčího řízení a definují jazykový a teleologický význam ustanovení zákona o rozhodčím řízení po přiměřeném použití Občanského soudního řádu v rozhodčím řízení.

Značný rozsah práce je věnován praktickému projevu ustanovení Občanského soudního řádu v rozhodčím řízení. Pátá kapitola se tak věnuje jednotlivým fázím rozhodčího řízení a upozorňuje na instituty, ve kterých se ustanovení Občanského soudního řádu použije analogicky ve větším či menším rozsahu nebo se nepoužije vůbec. Vztahu Občanského soudního řádu a rozhodčího řízení je věnována i další kapitola, která popisuje důvody pro zrušení rozhodčího nálezu soudem, kdy nejčastějším důvodem zrušení je tzv. nemožnost věc projednat. Právě tento důvod se zpravidla týká institutů, jako jsou předvídatelnost řízení nebo poučovací povinnost, které upravuje výlučně Občanský soudní řád. Závěrečná kapitola práce je věnována krátkému představení jiných procesních předpisů občanského práva kromě Občanského soudního řádu, které je možné analogicky použít v rozhodčím řízení.

Resumé

The topic of this thesis is Relation between Arbitration proceedings and Rules of Civil Procedural Law. The thesis focuses on arbitration regulated by Act No. 216/1996 Coll., On Arbitration Proceedings and Enforcement of Arbitral Awards and looks for similarities in the proceedings in front of the ordinary courts, which is primarily regulated by the Act no. 99/1963 Coll., Civil Procedure Code. Arbitration uses provisions of the Civil Procedure Code in cases where the legislation provided by Act. No. 216/1996 is missing completely or is not sufficient.

The work is divided into seven main chapters, which are further divided into sub-chapters. The first chapter describes rules for procedural managements of the arbitration proceedings. It draws attention to the legal possibility for the parties to agree on their own rules of procedure in the management and suggests that the parties' agreement may also directly refer to the legal provisions of the court proceedings. The next two chapters deal with theoretical introduction to the use of the Code of Civil Procedure in arbitration. They analyze the possibility of using the Civil Procedure Code from the perspective of the two major theoretical concepts of arbitration and define grammatical and teleological meaning of the provisions of the Arbitration Act after a reasonable use of Civil Procedure in arbitration.

The considerable scope of this thesis is devoted to practical impact of the Code of Civil Procedure on arbitration. The fifth chapter is devoted to the various stages of arbitration and highlights the institutes in which the provisions of the Code of Civil Procedure applies by analogy or not at all. The next chapter is devoted to relationship between Civil Procedure and arbitration and describes the reasons for setting aside an arbitral award. The most common reason for this is inability to discuss the matter of the dispute. This reason generally refers to institutes such as the predictability of proceedings or duty to inform, which governs only the Code of Civil Procedure. The final chapter is devoted to a brief introduction into procedural rules of civil law in addition to the Civil Procedure Code, which can be applied by analogy in the arbitration proceedings.

Klíčová slova a název práce v anglickém jazyce

Klíčová slova

Rozhodčí řízení, rozhodčí nález, smluvní a jurisdikční teorie.

Keywords

Arbitration, arbitration award, contract and jurisdictional theory.

Název práce v anglickém jazyce

Relation between Arbitration proceedings and Rules of Civil Procedural Law